

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE
EMPLOYMENT AGENCY OF MONTENEGRO

**ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE
CRNE GORE
Biro rada Pljevlja**

ANKETA POSLODAVACA O ZAPOSLENOSTI I ZAPOSŁJAVANJU

Rezultati istraživanja za 2011/2012.

Pljevlja, mart 2012.god.

IZDAVAČ

**Zavod za zapošljavanje Crne Gore
Biro rada Pljevlja**

ZA IZDAVAČA

Sabit Ćirlija

AUTOR

Nada Beljkaš

GRAFIČKA OBRADA I ŠTAMPA
»AD Pobjeda.« - Podgorica

TIRAŽ

200 primjeraka

S A D R Ž A J

REZIME	
1. UVOD.....	10
1.1. Cilj i zadaci istraživanja	10
1.2. Predmet istraživanja	11
1.3. Sadržaj istraživanja.....	11
1.4. Metodologija istraživanja	12
1.5. Populacija i uzorak istraživanja.....	13
2. REZULTATI ISTRAŽIVANJA	14
2.1. Struktura poslodavaca	15
2.1.1. Poslodavci prema oblicima organizovanja	15
2.1.2. Poslodavci prema oblicima svojine	16
2.1.3. Poslodavci prema vrstama djelatnosti	16
2.1.4. Poslodavci prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti	18
2.1.5. Poslodavci prema vremenu poslovanja	19
2.1.6. Poslodavci prema broju zaposlenih	21
2.2. Zaposlenost i zapošljavanje u tekućoj godini	22
2.2.1. Broj zaposlenih prema vrstama djelatnosti.....	22
2.2.2. Ostvareno povećanje broja zaposlenih	24
2.2.3. Odliv radne snage u 2011. god	26
2.2.4. Zaposlenost prema vrstama djelatnosti i kategorijizaposlenja...28	
2.2.5. Obrazovna i profesionalna struktura zaposlenih	30
2.2.6. Obuka i usavršavanje zaposlenih	32
2.2.7. Viškovi zaposlenih	34
2.2.8. Deficitarni kadrovi	36
2.3. Planirano zapošljavanje u 2012. godini	40
2.3.1. Obrazovna i profesionalna struktura planiranih potreba	42
2.3.2. Nova zanimanja potrebna poslodavcima	45

2.3.3.Nove vještine potrebne poslodavcima	46
2.3.4.Zapošljavanje lica sa evidencije Zavoda ukoliko bi Zavod finansirao njegovu obuku.....	46
2.3.5. Zapošljavanje lica sa invaliditetom i pripadnika RAE populacije	46
2.3.6.Procjena perspektive biznisa na srednji rok.....	48
3. SARADNJA POSLODAVACA I ZAVODA.....	49
3.1. Nivoi, oblici i sadržaji saradnje	49
3.2.Očekivanja poslodavaca od Zavoda,prijedlozi i sugestije.....	50
4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	52
4.1. Realizacija projektovanih ciljeva i zadataka.....	52
4.2. Registar poslodavaca	52
4.3. Ukupna zaposlenost u tekućoj godini	52
4.4. Zapošljavanja u tekućoj godini	53
4.5. Planirano zapošljavanje u narednoj godini	53
4.6. Saradnja poslodavaca i Zavoda	53
4.7. Preporuke za korišćenje rezultata	54
PROLOG-Anketni list	

REZIME

Ovo istraživanje je nastavak aktivnosti započete 2003. godine. Istraživanjem su obuhvaćene opštine Pljevlja i Žabljak, a analiza rezultata ankete se već šesti put radi na nivou regije koja obuhvata ove dvije opštine.

U Pljevljima je anketirano 77 poslodavaca a u Žabljaku 12 poslodavca. U Pljevljima su radila 3 anketara koji su obavili i anketiranje poslodavaca u Žabljaku. Anketom su obuhvaćeni poslodavci kod kojih je zaposleno oko 59% ukupno zaposlenih u ovim opštinama.

Poslodavci su analizirani sa različitih aspekata. Najviše anketiranih poslodavaca je: organizovano kao doo, iz djelatnosti trgovina, posluje preko 10 godina i nalaze se u grupi malih preduzeća.

Najviše zaposlenih je u djelatnosti vađenje ruda i kamena, u kojoj je zaposleno oko 27% od ukupnog broja zaposlenih u Pljevljima, i djelatnosti prerađivačka industrija u kojoj je zaposleno oko 12% od ukupno zaposlenih u regiji.

U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 20% i hoteli i restorani 19% ukupno zaposlenih.

Najveći broj zaposlenih u regiji ima završen IV I III stepen obrazovanja .

Od ukupnog broja zaposlenih 77% radi po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme a 36% zaposlenih su žene.

Obuku i usavršavanje svojih zaposlenih organizovalo je 25 poslodavaca u Pljevljima i 4 poslodavca u Žabljaku. Najzastupljeniji vid obrazovanja je specijalizacija, najviše dana ja izdvojeno na dokvalifikacije zaposlenih. Najviše zaposlenih se obučavalo za potrebe radnog mjesta za zanimanja mesar, mašinsti za parne kotlove, šumarski tehničar, mašinski tehničar, profesor maternjeg jezika i profesor razredne nastave, a najviše zaposlenih se usavršavalo u djelatnosti obrazovanje.

Što se tiče posebnih znanja i vještina najviše zaposlenih je prošlo obuku za rad na računaru.

Najviše zapošljavanja u 2011.god. bilo je sa III i VII stepenom stručne spreme,a sledećih zanimanja: putar,rukovalac rudarskih teških vozila,vozač autobusa , rukovalac jednostavne rudarske mehanizacije, dipl.ekonomista,profesor razredne nastave i dipl.pravnik, u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom,gasom i vodom,prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo.

Žene su se najviše zapošljavale u djelatnostima državna uprava i odbrana,prerađivačka industrija i hoteli i restorani.

Odliv radne snage u Pljevljima najveći je u djelatnosti vađenje ruda i kamena,a u Žabljaku u djelatnosti državna uprava i odbrana.

Nepopunjena radna mjesta imalo je 18 poslodavaca u Pljevljima i 3 poslodavca u Žabljaku.

Po mišljenju poslodavaca deficitarno je 27 zanimanja. Najviše deficitarnih zanimanja je sa VII i III stepenom stručne spreme. U III stepenu deficitarna zanimanja su iz grupe zanimanja komunalne,tapetarske i farbarske usluge i saobraćaj,a u VII stepenu stručne spreme deficitarna su zanimanja iz djelatnosti obrazovanje i zdravstveni i socijalni rad.

Poslodavci u Žabljaku su viškove zaposlenih iskazali u većem broju u odnosu na prošlu godinu a viškove imaju tri poslodavca, a u Pljevljima viškove zaposlenih imaju 4 anketirana poslodavca,manje nego prošle godine. Najviše viškova zaposlenih je sa III i IV stepenom stručne spreme ,i u djelatnostima vađenje ruda i kamena,finansijsko posredovanje i državna uprava i odbrana.

Po zanimanjima i broju izvršilaca viškovi su ,u najvećem broju, ekonomski tehničari,autoelektričari i vozači drumskog vozila.

Poslodavci u Pljevljima očekuju manje zapošljavanja u toku godine a više u sezoni u odnosu na prošlu godinu,a u Žabljaku očekuju zapošljavanje u skoro istom broju .

Dodatno zapošljavanje u toku sezone poslodavci očekuju najviše u II i III kvartalu.

Najviše planiranih zapošljavanja je sa III stepenom stručne spreme i u djelatnostima prerađivačka industrija i građevinarstvo,a sledećih zanimanja:zidar,putar,tesar,građevinski keramičar i vodoinstalater.

U narednom periodu poslodavcima će trebati lica sledećih zanimanja :varioc argonom, tapetar,moler,profesor muzičke i likovne kulture.

Samo 2 anketirana poslodavca u Pljevljima su u posljednje 2 godine zaposlila 2 lica sa invaliditetom, iako je 70 poslodavaca u Pljevljima i 10 u Žabljaku upoznato sa subvencioniranjem zapošljavanja lica sa invaliditetom. Poslodavci bi zaposlili 8 lica sa invaliditetom, najviše u djelatnostima trgovina i građevinarstvo.

Poslodavci nisu zaposlili ni jednog pripadnika RAE populacije, a zaposlili bi 26 lica

najviše nekvalifikovanih radnika u djelatnosti poljoprivreda, lov i šumarstvo.

Na pitanje kako procjenjuju perspektivu svog biznisa na srednji rok (u narednih 5 godina) većina poslodavaca u Pljevljima odgovorila je da ne može da procijeni, a većina poslodavaca u Žabljaku očekuje porast.

Na pitanje dali bi zaposlili lice sa evidencije ukoliko bi Zavod finansirao njegovu obuku (obuka za konkretno radno mjesto) 53 poslodavca u Pljevljima i 9 u Žabljaku odgovorili su potvrdno.

Oko 65% anketiranih poslodavaca u Pljevljima i 66% u Žabljaku saradivalo je sa Zavodom u 2011. god, najviše kroz prijavljivanje slobodnih radnih mjesta.

1. Uvod

1.1. Cilj i zadaci istraživanja

Ovo istraživanje je nastavak aktivnosti započete 2003. godine kojom se Zavod opredijelio za redovno godišnje konsultovanje poslodavaca u cilju ostvarivanja neposrednog uvida u aktuelnu i očekivanu zaposlenost i zapošljavanje.

Razloga za pokretanje ovog istraživanja bilo je više. Sa procesom privatizacije, prestrukturiranja privrede i dinamiziranjem privrednog razvoja, situacija na tržištu rada postajala je sve složenija. U međuvremenu je nastao veliki broj malih i srednjih preduzeća koja imaju specifične potrebe za radnom snagom. Istovremeno se prilično radikalno promijenila tražnja za radnom snagom. Kao rezultat divergentnih procesa na tržištu rada, u realnom životu, sve je teže usklađivati ponudu i tražnju za radnom snagom, a pored poremećaja na tržištu rada poslovanje je otežano zbog ekonomske krize.

Potrebu za istraživanjem potenciraju i pokazatelji o zaposlenosti koji se dobijeni iz pojedinih izvora, bitno razlikuju. Uz ovo, mišljenja, ocjene i sugestije poslodavaca vezano za određene sadržaje istraživanja, uz suvoparne pokazatelje, značajno utiču na kvalitet izvođenja zaključaka, a time i na valjanost analize u cjelini.

Ovim istraživanjem su, kao i prethodnim, obuhvaćene opštine Pljevlja i Žabljak čime se dobija stanje na tržištu rada ove regije.

Istraživanje je realizovano na uzorku poslodavaca koji su upisani u Centralni sudski registar Privrednog suda u Podgorici. Kao metod istraživanja, kao i ranije, odabrana je anketa.

Saglasno prethodno definisanom cilju, opredijeljeni su zadaci istraživanja:

- Izrada baze podataka za projektovanje mjera i programa aktivne politike zapošljavanja
- Prikupljanje podataka za analizu zaposlenosti i zapošljavanja u 2011. godini, odnosno realizacije planiranog zapošljavanja

- Prikupljanje podataka za analizu očekivanih kretanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja u 2012 godini
- Analiza strukture zaposlenih sa različitih aspekata
- Istraživanje mišljenja, ocjena i stavova poslodavaca o saradnji sa Zavodom
- Evidentiranje promjena u strukturi i ažuriranje registra poslodavaca.

Ovo istraživanje će omogućiti da se provjeri koliko su se ostvarila predviđanja poslodavaca o rastu zaposlenosti, viškovima zaposlenih i popunjavanju slobodnih radnih mjesta iz prošlogodišnje ankete.

Ciljevi ovog istraživanja su da se dobiju informacije :

- Koliko su poslodavci realno predvidjeli negativne efekte krize na zaposlenost, zapošljavanje, viškove radne snage,
- Da li na budući razvoj gledaju optimistički, sa rezervom ili pesimistički,
- Da li je smanjena tražnja za radnom snagom u periodu krize uticala na veću mobilnost radne snage i bolju popunjenost slobodnih radnih mjesta.

1.2. Predmet istraživanja

Predmetom istraživanja obuhvaćeni su:

- Struktura poslodavaca prema pojedinim obilježjima , sa podacima za identifikaciju i komunikaciju sa Zavodom.
- Obim i struktura zaposlenosti i zapošljavanja u 2011. godini
- Obim i struktura planiranog zapošljavanja u 2012. godini
- Obuka i usavršavanje zaposlenih
- Deficitarni kadrovi
- Viškovi zaposlenih
- Zapošljavanje lica sa invaliditetom i pripadnika RAE populacije
- Saradnja poslodavaca i Zavoda

1.3. Sadržaj istraživanja

U skladu sa definisanim predmetnim okvirima istraživanja, projektovani su sadržaji za pojedine tematske cjeline navedene u nastavku teksta:

- **Pregledi poslodavaca**, prema oblicima organizovanja, vrstama djelatnosti, dužini poslovanja, broju zaposlenih i oblicima svojine
- **Zaposlenost i zapošljavanje**: broj i struktura zaposlenih prema stepenima stručne spreme, kategoriji zaposlenja i vrsti djelatnosti poslodavaca – ostvareno u tekućoj i očekivano za narednu godinu.
- **Obuka i usavršavanje zaposlenih**
- **Viškovi zaposlenih** na nivou kategorija **NE** i **DA**, kao i struktura prema djelatnostima poslodavaca
- **Deficitarni kadrovi** na nivou kategorija **NE** i **DA**, razlozi, broj i struktura prema zanimanjima
- **Zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje pripadnika RAE populacije** broj i struktura prema zanimanjima, stepenu stručne spreme, polu i vremenu radnog angažovanja
- **Saradnja poslodavaca i Zavoda** - oblici i sadržaji saradnje sa Zavodom.

Ovako definisani sadržaji istraživanja predstavljali su osnovu za izbor i oblikovanje pitanja, kao i načina sprovođenja ankete i obrade rezultata.

Obrada rezultata prilagođena je potencijalnim korisnicima za različite namjene. Pored toga, dobijeni pokazatelji su obrađeni tako da, u komparaciji sa podacima iz drugih izvora, mogu predstavljati valjanu osnovu i za dublju analizu pojedinih segmenata funkcionisanja tržišta rada i zapošljavanja.

1.4. Metodologija istraživanja

Anketa kao metod odabrana je iz razloga koji je naveden u obrazloženju cilja i zadataka istraživanja. Ovi razlozi, takođe, su uticali da se izostavi širi prikaz konceptualnih karakteristika anketnog upitnika kako bi se izbjeglo ponavljanje sadržaja iz elaborata o realizaciji prethodnog projekta, jer je i ovaj tekst namijenjen istim korisnicima. Ovo se naravno ne odnosi na osnovne karakteristike upitnika neophodne za razumijevanje pojedinih priloga, odnosno karaktera i obima istraživanja, kao i angažovanje nosioca određenih aktivnosti u pripremi i realizaciji istraživanja.

Pretežni dio pitanja u anketi je zatvorenog tipa, čime je olakšana statistička obrada i upoređivanje rezultata za pojedine segmente istraživanja i periode vremena koje reprezentuju.

Anketiranje je sprovedeno u novembru i decembru 2011.godine. U Pljevljima su, kao i prethodne godine, radila 3 anketara, a oni su obavili anketiranje poslodavaca i u Žabljaku. Odabrana su lica sa evidencije nezaposlenih koja su i ranije učestvovala u ovom projektu. Svi anketari su prošli edukaciju prema uputstvima koja su urađena uz anketni list i odgovarajućim programima koji su razvijeni u Zavodu za ovakve namjene. Poseban doprinos kao neposredno odgovorno lice za sprovođenje ankete, za područje koje obuhvata Biro rada Pljevlja sa kancelarijom Žabljak, ostvario je savjetnik za rad sa poslodavcima kao organizator terenskog istraživanja i kao stručna podrška anketarima.

Realizacija ovakvog projekta iziskuje kvalitetnu informatičku podršku, kako prilikom oblikovanja anketnog instrumenta tako i kod obrade i prezentacije rezultata, koje je realizovao Sektor za informacioni sistem. Koordinaciju rada učesnika u pripremi i sprovođenju istraživanja ostvario je Sektor za zapošljavanje i Centar za ljudske resurse.

1.5. Populacija i uzorak istraživanja

Prilikom strukturiranja uzorka, kao i u toku sprovođenja ovog i prethodnih istraživanja, uložena je namera da se obezbijedi:

- Ujednačen obuhvat poslodavaca u opštinama Pljevlja i Žabljak
- Ujednačen obuhvat poslodavaca prema vrstama djelatnosti
- Obuhvat i poslodavaca koji nisu evidentirani u Sudskom registru
- Traženi podaci na nivou poslodavca sa statusom pravnog lica, što znači i za zaposlene, odnosno zapošljavanje u jedinicama rada koje nemaju takav status, a locirane su van sjedišta poslodavaca.

Tabela br.1. Pregled populacije i uzorka istraživanja

Opštine	Populacija	Uzorak			
		Planirano		Realizovano	% realizacije
Pljevlja	1066	77	7%	77	100
Žabljak	161	12	7%	12	100

Istraživanjem je obuhvaćeno 7 % aktivnih poslodavaca u Pljevljima i Žabljaku što je 6% od ukupnog broja anketiranih poslodavaca na nivou države. Anketom je obuhvaćen isti broj poslodavaca u Pljevljima i Žabljaku kao i u prethodnom istraživanju, s tim što su izostavljeni poslodavci koji su se u prošlom istraživanju izjasnili da ne žele učestvovati u narednim anketama poslodavaca, kao i oni poslodavci za koje je utvrđeno da više nisu aktivni, a umjesto njih je u uzorak uključen isti broj poslodavaca. Pritom se vodilo računa da se uključivanjem novih poslodavaca ne naruši osnovna struktura uzorka. Pored principa veće zastupljenosti poslodavaca sa više zaposlenih nastojalo se da se ispoštuje princip proporcionalne zastupljenosti po drugim obilježjima a naročito adekvatne zastupljenosti po djelatnostima. Izostavljeni su poslodavci sa manje od 5 zaposlenih radnika pa su uzorkom obuhvaćeni poslodavci kod kojih je zaposleno oko 59% ukupno zaposlenih u ovim opštinama.

Radi kontinuiteta i uočavanja eventualnih trendova u svakom istraživanju zadržan je prilično veliki broj istih poslodavaca i određeni broj istih pitanja (zaposlenost u tekućoj godini i procjena kretanja zaposlenosti u narednoj godini).

Upitnik u ovom istraživanju je isti kao i u prethodnom. Sastoji se iz četiri poglavlja. U prvom poglavlju su opšti podaci o poslodavcu, u drugom zapošljavanje u 2011. godini, u trećem očekivano zapošljavanje u 2012. god. i u četvrtom saradnja poslodavaca sa Zavodom za zapošljavanje. Pitanja u upitniku su uglavnom ista osim što su neka dopunjena, neka izmijenjena odnosno pojednostavljena, neka pitanja su izostavljena, a dodato je nekoliko novih. Upitnikom je obuhvaćeno sve što je od najveće važnosti za rad Zavoda – za kreiranje određenih mjera i programa. Ovo se posebno odnosi na analizu očekivanih viškova i manjkova /deficit radne snage.

2. Rezultati istraživanja

Analiza rezultata ankete se već šesti put radi na nivou regije odnosno opština, iz dva razloga:

prvo, da se potpunije sagledaju kretanja u oblasti zaposlenosti i zapošljavanja i da se identifikuju njihovi uzroci i posledice. Drugo, da se na osnovu takvih saznanja pripreme programi aktivnosti za podsticanje zapošljavanja kod konkretnih poslodavaca u određenim djelatnostima.

Elektronska verzija baze podataka, kao dokumentaciona osnova za urađene tabelarne i grafičke prikaze, adekvatno je zaštićena i arhivirana u

dokumentaciji Zavoda, čime je obezbijeđeno kontinuirano praćenje određenih aspekata zaposlenosti i zapošljavanja, odnosno upoređivanje sa rezultatima ovakvog i sličnih istraživanja u narednom periodu.

2.1. Struktura poslodavaca

2.1.1. Poslodavci prema oblicima organizovanja

Tabela br.2. Pregled poslodavaca prema oblicima organizovanja

Oblici organizovanja	Regija		
	Pljevlja	Žabljak	Ukupno
Akcionarsko društvo	9	1	10
Društvo sa ogr.odgovor.	39	3	42
Ortačko društvo	3		3
Preduzetnik	1		1
Ustanova	20	7	27
Dio stranog društva		1	1
Državni organi	2		2
Zadruga	2		2
Ostali oblici	1		1
UKUPNO	77	12	89

Najviše poslodavaca u regiji Pljevlja, kao i na nivou države, organizovano je kao doo 47%, zatim ustanove 30%, kao i u prethodnom istraživanju, akcionarska društva 11 %, ortačka društva 3 % i preduzetnici 1%.

Žabljak odstupa od regije i tu su ustanove zastupljene sa 58%.

2.1.2. Poslodavci prema oblicima svojine

Tabela br.3. Pregled poslodavaca prema oblicima svojine

	Oblici svojine						UKUPNO
	Društvena	Privatna	Zadružna	Mješovita	Državna	Bez oznake svojine	
Pljevlja	3	49	1	4	19	1	77
Žabljak		4			8		12
SVEGA	3	53	1	4	27	1	89

Što se tiče **oblika svojine** najviše anketiranih poslodavaca na nivou regije je u privatnoj svojini 59%, a u Žabljaku najviše poslodavaca je u državnoj svojini 66%.

2.1.3. Poslodavci prema vrstama djelatnosti

Tabela br.4. Pregled poslodavaca prema vrstama djelatnosti

VRSTE DJELATNOSTI	Regija		
	Pljevlja	Žabljak	Ukupno
Poljopriv. lov i šumarstvo	2		2
Ribarstvo			
Vađenje ruda i kamena	1		1
Prerađivačka industrija	11	1	12
Proiz. i snabd. el. energijom	2	2	4
Građevinarstvo	5		5
Trgovina na veliko i malo	19		19
Hoteli i restorani	5	4	9
Saobraćaj i veze	4		4
Finansijsko posredovanje	4		4
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	4		4
Državna uprava i odbrana	4	1	5
Obrazovanje	6	2	8
Zdravstveni i socijalni rad	5		5
Ostale komun. društ. aktivnosti	5	2	7
Privatna domaćinstva sa zap.			
Eksteritorijalne organizacije			
S v e g a	77	12	89

U regiji Pljevlja, kao i u skoro svim ostalim regijama pa i na nivou države, najviše poslodavaca je u oblasti trgovina na veliko i malo 21%, prerađivačka industrija 13%, hoteli i restorani 10%, obrazovanje 9%,ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti 7% i zdravstveni i socijalni rad 6%. Žabljak odstupa od regije jer nema anketiranih poslodavaca iz djelatnosti trgovina a najviše anketiranih poslodavaca je u djelatnosti hoteli i restorani 33%, zatim u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, gasom i vodom ,obrazovanje i ostale komun., društv., i lične usl.aktivnosti aktivnosti 16%.

Iz djelatnosti građevinarstvo, saobraćaj i veze,aktivnosti u vezi s nekretninama i zdravstveni i socijalni rad, iz kojih imamo oko 23% anketiranih poslodavaca u Pljevljima, nema anketiranih poslodavaca u Žabljaku što znači da su oni u malom procentu zastupljeni u toj opštini.

2.1.4. Poslodavci prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti

Tabela br.5. Pregled poslodavaca prema oblicima organizovanja i vrstama djelatnosti

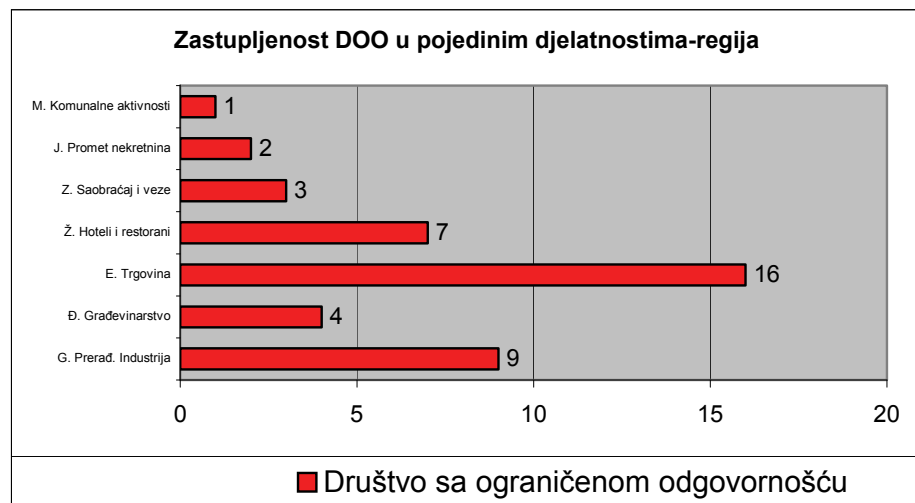
VRSTE DJELATNOSTI	OBLICI ORGANIZOVANJA										REGIJA
	Akcionarsko društvo	Društvo sa ogr.odgov or.	Komanditno društvo	Ortačko društvo	Preduzetnik	Ustanova	Državni organ	Zadruga	Dio stranog društva	Ostali	
A - Poljoprivreda				1				1			2
B - Ribarstvo											
V – Vadenje ruda	1										1
G - Prerad. indust.	1	9						1	1		12
D - Proizv. el. ener.	2					2					4
Đ - Građevinarstvo		4				1					5
E – Trgovina	1	16		1		1					19
Ž - Hoteli i restor.	1	7		1							9
Z - Saobraćaj i veze		3				1					4
I - Finans. posredov.	4										4
J – Promet nekretnina		2			1	1					4
K – Državna uprava						3	2				5
L- Obrazovanje						8					8
LJ - Zdrav. i soc. rad						5					5
M - Komunalne aktivnosti		1				5				1	7
Svega	10	42		3	1	27	2	2	1	1	89

U ovom pregledu imamo objedinjenje prethodne dvije analize.

Akcionarska društva su najviše zastupljena u djelatnosti finansijsko posredovanje 40% i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 20%,doo u trgovini 38%, ustanove u obrazovanju 29%,što ne odstupa od rezultata na nivou države. Djelatnosti u kojima je javna ustanova najzastupljeniji oblik organizovanja predstavljaju više od 20% uzorka. Razumljivo je da je javna ustanova najzastupljenija u ovim djelatnostima ukoliko se zna da je i posle privatizacije država pretežni vlasnik društava u većini navedenih djelatnosti.

U Žabljaku su, kao i na nivou regije, ustanove najviše zastupljene u obrazovanju a društva sa ograničenom odgovornošću u djelatnosti hoteli i restorani.

Grafikon br.1.

2.1.5. Poslodavci prema vremenu poslovanja

Tabela br. 6. Pregled poslodavaca prema vremenu poslovanja

OPŠTINE	PERIOD POSTOJANJA DRUŠTVA					UKUPNO	
	Do	Od	Od	Od	Preko		
	1 godine	1 do 3 godine	3 do 5 godina	5 do 10 godina	10 godina		
PLJEVLJA	br.	1	4	7	26	39	77
	%	1,30	5,19	9,09	33,77	50,65	100
ŽABLJAK	br.			2	1	9	12
	%			16,67	8,33	75,00	100
UKUPNO	br.	1	4	9	27	48	89
	%	1,12	4,49	10,11	30,34	53,93	100

Na osnovu podataka o vremenu poslovanja treba da se utvrdi vijek trajanja društava u regiji kako bi se sagledale sve prednosti i barijere poslovnog okruženja u kome ova društva funkcionišu.

U izboru uzorka izostavljeni su poslodavci sa manjim brojem zaposlenih i preduzetnika pa je vrlo mali procenat poslodavaca koji su osnovani u poslednjoj godini.

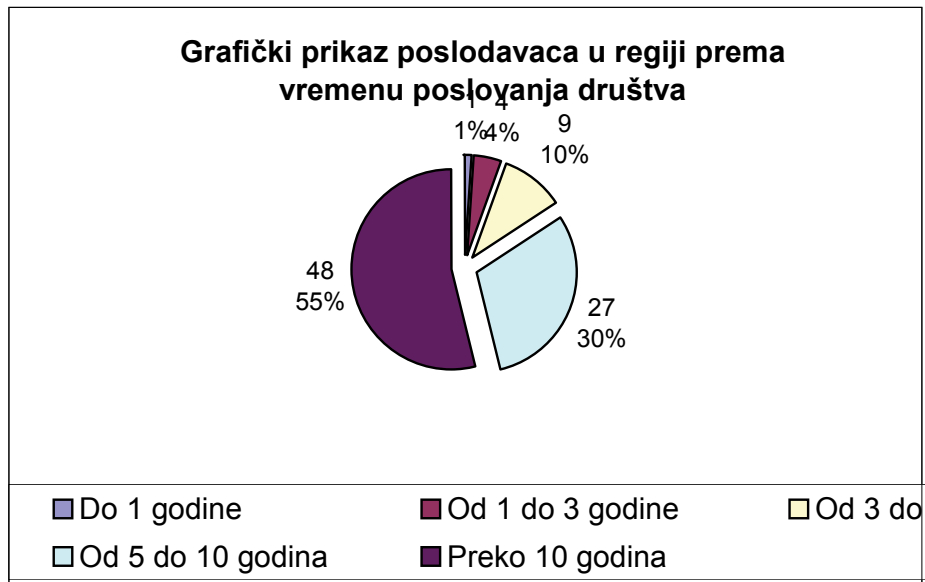
U regiji Pljevlja najveći broj poslodavaca posluje preko 10 godina tj. oko 54%, što je isto i u Žabljaku, a oko 40% poslodavaca posluje od 3 –5 i 5-10 godina.

Podatak da više od polovine preduzeća posluje duže od 10 godina govori o njihovoj stabilnosti a pretpostavka je i o sigurnosti radnih mjesta u njima.

Postoji trend rasta u godinama trajanja i na regionalnom i na državnom nivou što ohrabruje jer uliva povjerenje kad je broj zaposlenih u pitanju.

Saradnju Zavoda sa poslodavcima koji posluju preko 10 godina treba usmjeravati u održavanju zaposlenosti i stvaranju uslova za otvaranje novih radnih mjesta.

Grafikon br.2

2.1.6. Poslodavci prema broju zaposlenih

Tabela br.7.Pregled poslodavaca prema broju zaposlenih

OPŠTINE REGIJA	POSLODAVCI				
	UKUPN O	Mikro	Mala	Srednja	Velika
				preduzeća	preduzeća
	1	2	3	4	5
PLJEVLJA	77	28	35	10	4
ŽABLJAK	12	3	7	2	
UKUPNO *	89	31	42	12	4

U **Pljevljima** 36% poslodavaca su mikro preduzeća, 45% poslodavaca su mala preduzeća a 13% poslodavaca su srednja preduzeća.

U **Žabljaku** najviše poslodavaca je u grupi mala preduzeća i oni su u uzorku zastupljeni sa 58%. Na nivou regije, takođe, najviše poslodavaca je u grupi mala preduzeća, što ne odstupa od rezultata na nivou države gdje je najviše poslodavaca u istoj grupi. Iako poslodavci sa manjim brojem zaposlenih u ovom istraživanju nisu zastupljeni adekvatno njihovom učešću u populaciji ipak su dominantni u tretiranom uzorku .

2.2. Zaposlenost i zapošljavanje u tekućoj godini

2.2.1. Broj zaposlenih prema vrstama djelatnosti

Tabela br.8. Broj ukupno zaposlenih prema vrstama djelatnosti

Vrste djelatnosti	Regija		
	PLJEVLJA	ŽABLJAK	Ukupno
Poljopriv. lov i šumarstvo	23		23
Ribarstvo			
Vađenje ruda i kamena	1056		1056
Prerađivačka industrija	445	51	496
Proiz. i snabd. el. energijom	353	72	425
Građevinarstvo	91		91
Trgovina na veliko i malo	271		271
Hoteli i restorani	47	70	117
Saobraćaj i veze	45		45
Finansijsko posredovanje	52		52
Aktivnosti u vezi sa nekretn.	93		93
Državna uprava i odbrana	393	49	442
Obrazovanje	311	62	373
Zdravstveni i socijalni rad	431		431
Ostale komun. društ.aktivn.	219	48	267
Privatna domaćinstva sa zap.			
Eksteritorijalne organizacije			
UKUPNO	3830	352	4182

U regiji Pljevlja najviše zaposlenih je u djelatnosti vađenje ruda i kamena 25%, zatim u djelatnostima prerađivačka industrija 12%, državna uprava i odbrana 10%, zdravstveni i socijalni rad 10%, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 10% i obrazovanje 9%.

Broj zaposlenih u svim ostalim djelatnostima iznosi oko 23% od ukupno zaposlenih.

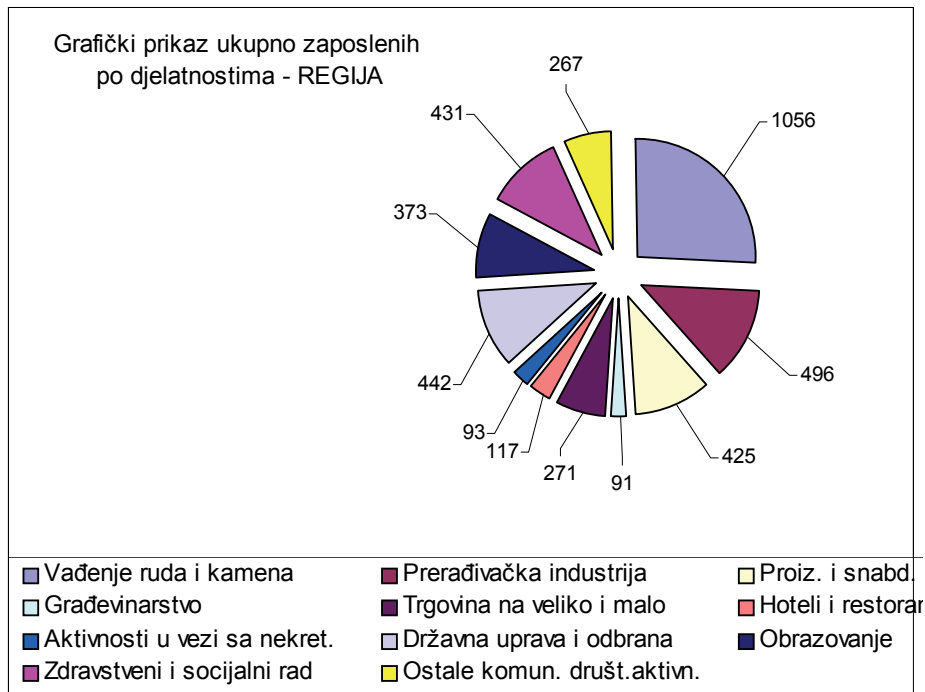
U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 20%, hoteli i restorani 19% i obrazovanje 17%, zatim u prerađivačkoj industriji 14%, državnoj upravi 14% i ostale komunalne društ. aktivnosti 13%.

Ovim istraživanjem je obuhvaćen isti broj poslodavaca kao i u prethodnom istraživanju, pa su zastupljeni i oni poslodavci kojima je sjedište van ovih opština. Broj zaposlenih kod anketiranih poslodavaca, na nivou regije, je za oko 11% manji u odnosu na broj zaposlenih kod poslodavaca obuhvaćenih prethodnim istraživanjem. U Pljevljima, kao i u Žabljaku, evidentirano je manje zaposlenih radnika kod anketiranih poslodavaca na dan anketiranja u odnosu na prethodno istraživanje.

Djelatnosti u kojima je evidentirano smanjenje broja zaposlenih su: vađenje ruda i kamena, prerađivačka industrija, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom, državna uprava i odbrana i zdravstveni i socijalni rad. U djelatnostima građevinarstvo, saobraćaj i veze i ostale komunalne društvene aktivnosti broj zaposlenih je veći u odnosu na prethodno istraživanje.

U Žabljaku je smanjen broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji, proizv. i snabdij. električnom energijom, gasom i vodom, hoteli i restorani i državna uprava i odbrana, a povećan u djelatnosti obrazovanje.

Grafikon br.3

2.2.2. Ostvareno povećanje broja zaposlenih

Zanimanja novozaposlenih	Ukupno	Žene
<i>Lica bez zanimanja i stručne spreme</i>	37	7
<i>Rukovalac jednostavne rudarske mehanizacije</i>	9	0
<i>Rukovalac rudarskih teških vozila</i>	12	0
<i>Bravar</i>	6	0
<i>Tesar</i>	5	0
<i>Putar</i>	17	0
<i>Vozač autobusa</i>	10	0
<i>Prodavac</i>	8	7
<i>Kelner</i>	9	3
<i>Točilac pića</i>	6	4
<i>Inkasant</i>	9	6
<i>Šumarski tehničar</i>	6	1
<i>Mašinski tehničar</i>	11	1
<i>Elektrotehničar energetike</i>	6	2
<i>Konobar</i>	7	0
<i>Kuvar</i>	8	6
<i>Poslastičar</i>	7	3
<i>Diplomirani ekonomista</i>	16	7
<i>Diplomirani pravnik</i>	10	3
<i>Profesor razredne nastave</i>	15	13

Tabela br.9.Zanimanja novozaposlenih(5 i više lica

Tabela br.10.Pregled ostvarenog zapošljavanja u tekućoj godini prema nivoima obrazovanja

									UKUPNO
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII I	
Pljevlja	34	5	127	62	1	2	79		310
Žabljak	7		6	1	2	1	4		21
SVEGA	41	5	133	63	3	3	83		331

Poslodavci u regiji su u toku 2011.god zaposlili manje radnika od planiranog broja koji su iskazali u prethodnom istraživanju kao planirano zapošljavanje u narednoj godini. Manje je zaposleno lica I, II, III, VI stepena obrazovanja a više lica IV i VII stepena obrazovanja.

Najveći broj zapošljavanja je sa **III** stepenom stepenom stručne spreme, kao i u prethodnom istraživanju, što ohrabruje ako se ima u vidu da je i među nezaposlenim licima njihovo učešće veliko, a znatan broj zapošljavanja je i sa IV i VII stepenom obrazovanja.

Anketirani poslodavci u Žabljaku su u toku 2011.god. zaposlili znatno manje radnika od planiranog broja zaposlenih, a to smanjenje je oko 128%. Najviše zapošljavanja sa **I** i **III** i VII stepenom stručne spreme, tj. oko 80% od ukupnog zapošljavanja, a manje zapošljavanja je sa **IV, V** i **VI** stepenom stručne spreme.

Anketirani poslodavci u Pljevljima, kao i u Žabljaku, su u 2011.godini zapošljavali manje radnika u odnosu na 2010.godinu a to smanjenje je najizraženije kod lica sa **III** i **I** stepenom obrazovanja, a najviše u djelatnostima prerađivačka industrija i trgovina.

Sa **III** stepenom obrazovanja, na nivou regije, najviše su se zapošljavali putari, rukovaoci rudarskih teških vozila, vozači autobusa, rukovaoci jednostavne rudarske mehanizacije, kelneri, inkasanti i prodavci, sa **IV** stepenom mašinski tehničari, kuvari, konobari, poslastičari, šumarski tehničari i elektrotehničari energetike, a sa **VII** stepenom obrazovanja diplomirani ekonomisti, profesori razredne nastave i diplomirani pravnici.

U Žabljaku su se, pored nekvalifikovanih radnika, najviše zapošljavali inkasanti, točioni pića, elektroenergetičari-specijalisti i profesori razredne nastave.

Najviše zapošljavanja u regiji je u djelatnostima **proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom, prerađivačka industrija i trgovina na veliko i malo** što je nešto više od 44% od ukupnog zapošljavanja u regiji. Od ukupnog broja novozaposlenih radnika 101 ili 30% su žene, a one su se najviše zapošljavale u djelatnostima trgovina na veliko i malo, obrazovanje, državna uprava i odbrana, hoteli i restorani i prerađivačka industrija.

U **Žabljaku** najviše zapošljavanja je u djelatnostima **proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom, prerađivačka industrija, hoteli i restorani, i obrazovanje. Žene** su se zapošljavale samo u djelatnostima obrazovanje i hoteli i restorani. Ukupan broj novozaposlenih žena je manji u odnosu na 2010.god. jer je najviše zapošljavanja bilo u onim djelatnostima koje više apsorbuju mušku radnu snagu.

S obzirom da je Žabljak turistički grad gdje su zastupljene dvije sezone, zimska i ljetnja, upućuje na zaključak da je najviše zapošljavanja u djelatnosti hoteli i restorani, ali u odnosu na 2010.god. broj zapošljavanja u ovoj djelatnosti u 2011.god. je smanjen, kao i u ostalim djelatnostima.

Posmatrano sa aspekta veličine preduzeća najviše zapošljavanja u Pljevljima bilo je u malim preduzećima, tj. 39% od ukupnog zapošljavanja, a u Žabljaku u srednjim preduzećima, tj. 71% od ukupnog broja novozaposlenih.

Potpunija analiza odnosa ponude i tražnje ne može se uraditi upoređivanjem strukture lica koja traže zaposlenje sa rezultatima ankete jer poslodavci prilikom oglašavanja slobodnih radnih mjesta navode i alternativna zanimanja, samo stepen stručne spreme ili oglašavaju potrebu za zanimanjem koje nije primjereno za to radno mjesto.

2.2.3. Odliv radne snage u 2011.god.

Ovim istraživanjima nastojimo dobiti i podatke od poslodavaca o broju radnika koji su, iz različitih razloga, prestali da rade. Neki od mogućih razloga su: prestanak rada po osnovu isteka ugovora o radu na određeno vrijeme, završetak sezonskih poslova, penzionisanje radnika, proglašavanje tehnoloških viškova, neprihvatanje uslova i napuštanje posla i sl.

Tokom 2011. god. kod anketiranih poslodavaca u Pljevljima po raznim osnovama radni odnos su prekinula 294 lica a u Žabljaku 24 lica, od toga 62 žene u Pljevljima i 5 u Žabljaku. U odnosu na 2010.god. odliv radne snage u 2011.god. je znatno manji u Pljevljima a znatno veći u

Žabljaku U Pljevljima je odliv radne snage manji za 98 lica ,kao što je i broj ostvarenih zapošljavanja znatno manji u 2011.godini. U Žabljaku je odliv radne snage veći za 15 lica ,a broj ostvarenih zapošljavanja je manji,što znači da je istek rada na određeno vrijeme manje zastupljen kao razlog prestanka radnog odnosa a više ostali razlozi.

Odliv radne snage u Pljevljima je najveći u djelatnostima vađenje ruda i kamena 33%, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 15% , državna uprava i odbrana 12% i prerađivačka industrija 10%,a u Žabljaku u djelatnostima državna uprava i odbrana 37% i ostale komunalne ,društvene i lične uslužne aktivnosti 20%.

Najviše žena kojima je prestao radni odnos u Pljevljima je iz djelatnosti državna uprava i odbrana i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom,a u Žabljaku iz djelatnosti državna uprava i odbrana.

Oko 58% zaposlenih u Pljevljima kojima je po raznim osnovama prestao radni odnos u 2011.god.bili su zaposleni u velikim preduzećima,a u Žabljaku najviše u malim preduzećima,tj.50% od ukupnog broja .

Tabela br.11. Novozaposleni-odliv radne snage

Vrste djelatnosti	Broj novozap oslenih	Broj novoz aposle nih- žene	Odliv radne snage	Odliv radne snage - žene
poljoprivreda, lov i šumarstvo	1	0	0	0
ribarstvo	0	0	0	0
vađenje ruda i kamena	32	2	99	7
prerađivačka industrija	47	9	33	2
proizvodnja i snabd.el.energijom, gasom i vodom	53	5	47	11
građevinarstvo	34	0	19	2
trgovina na veliko i malo	46	24	15	7
hoteli i restorani	19	12	10	5
saobraćaj, skladište i veze	15	1	14	0
finansijsko posredovanje	3	2	3	2
aktivnosti u vezi sa nekretnin.	1	0	3	1
državna uprava i odbrana	26	14	47	19
obrazovanje	26	20	10	3
zdravstveni i socijalni rad	10	5	8	7
ostale komun.aktivnosti	18	7	10	1
U K U P N O	331	101	318	67

2.2.4. Zaposleni prema vrstama djelatnosti i kategoriji zaposlenja

Tabela br.12. Pregled zaposlenih prema djelatnostima i kategoriji zaposlenja-regija

Vrste djelatnosti	Kategorija zaposlenja					UKUPNO
	Pripravnici	Ugovor o radu na neodređeno vrijeme	Ugovor o radu na određeno vrijeme-sezonski poslovi	Ugovor o radu na određeno vrijeme-poveć.o bima posla	Ostalo Probni rad Zamjena privrem.od s.zap. Obavljanje javnih radova	
poljoprivreda, lov i šumarstvo	0	16	0	0	7	23
ribarstvo	0	0	0	0	0	0
vađenje ruda i kamena	8	917	0	131	0	1056
prerađivačka industrija	6	167	0	0	323	496
proizvodnja i snabd.el.energijom, gasom i vodom	8	378	5	7	27	425
građevinarstvo	0	76	4	0	11	91
trgovina na veliko i malo	3	126	0	37	105	271
hoteli i restorani	0	93	3	10	11	117
saobraćaj, skladište i veze	0	20	0	11	14	45
finansijsko posredovanje	0	49	0	0	3	52
aktivnosti u vezi sa nekretnin.	1	90	0	0	2	93
državna uprava i odbrana	23	386	12	6	15	442
obrazovanje	1	279	0	12	81	373
zdravstveni i socijalni rad	1	408	0	13	9	431
ostale komun.aktivnosti	2	248	0	16	1	267
UKUPNO	53	3253	24	243	609	4182

Preko 77% zaposlenih u regiji Pljevlja zaposleno je po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme a najviše u djelatnosti vađenje ruda i kamena gdje je i najviše zaposlenih. Po osnovu povećanja obima posla i sezonskih poslova zaposleno je oko 6% od ukupnog broja zaposlenih ,najviše u djelatnosti vađenje ruda i kamena , a u ostalim kategorijama zapošljavanja je oko 14% zaposlenih. Ugovor o radu na određeno vrijeme radi zamjene privremeno odsutnog zaposlenog najviše je zastupljen u djelatnosti obrazovanje.

Kod anketiranih poslodavaca zaposlena su 53 pripravnika,najviše u djelatnostima državna uprava i odbrana,vađenje ruda i kamena ,proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom,gasom i vodom i prerađivačka industrija. Kod anketiranih poslodavaca je, u odnosu na prošlu godinu, zaposleno manje pripravnika , radnika angažovanih na sezonskim poslovima, kao i zaposlenih na neodređeno vrijeme i zaposlenih na određeno vrijeme zbog povećanja obima posla.

Od ukupnog broja zaposlenih 1515 ili 36% su žene,što je manje u odnosu na prošlu godinu,a 79% žena radi po ugovoru o radu na neodređeno vrijeme.

Najviše žena je zaposleno u djelatnostima zdravstveni i socijalni rad, obrazovanje , državna uprava i odbrana ,vađenje ruda i kamena i trgovina.

Po osnovu povećanog obima posla najviše žena je zaposleno u trgovini a po osnovu zamjene privremeno odsutnog zaposlenog u djelatnosti obrazovanje.

2.2.5. Obrazovna i profesionalna struktura zaposlenih

TABELA br. 13. Struktura zaposlenih prema stepenima stručne spreme i djelatnostima- regija

Djelatnosti	Stepeni stručne spreme/broj radnika								Ukupno
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljoprivreda, lov i šumarstvo	3		11	6		1	2		23
Ribarstvo									
Proizvodnja i snabd. elektr. energijom, gasom i vodom	30	3	97	186	57	8	40	4	425
Građevinarstvo		13	46	18		4	10		91
Trgovina na veliko i malo		2	126	121		11	9	2	271
Prerađivačka industrija	33	27	184	179	17	15	37	4	496
Finansijsko posredovanje			2	35		2	13		52
Aktivnosti u vezi sa nekretninama, iznajm. i posl. akt.	13	2	31	31		4	11	1	93
Državna uprava i odbrana, obav. socijalno osigur.	12	2	28	198	3	16	183		442
Obrazovanje	25	13	24	31	1	79	194	6	373
Zdravstveni i socijalni rad	40	2	27	230	9	43	80		431
Ostale kom. druš. i lične usl. akt.	67	14	47	103		11	25		267
Privatna domaćinstva sa zap. lic									
Eksteritorijalne organiz. i tela									
Vadenje ruda i kamena	142	18	454	261	50	18	99	14	1056
Saobraćaj, skladištenje i veze			30	6	5		3	1	45
Hoteli i restorani	4	1	19	72	1	3	7		117
UKUPNO	369	107	1126	1477	143	215	713	32	4182

Ukupna zaposlenost u regiji Pljevlja na dan anketiranja iznosi 4182 radnika. Ukupno zaposleni u regiji učestvuju sa oko 6 % u ukupnom broju zaposlenih na nivou države.

Najviše zaposlenih u regiji ,kao i na nivou države, je sa **četvrtim** stepenom 35% i sa **trećim** 27% zaposlenih.**Prvi** i **drugi** stepen , zajedno, obuhvataju oko 11% zaposlenih. Sa **višim** i **visokim** obrazovanjem je oko 23% zaposlenih,a najveće učešće lica ovog stepena obrazovanja je u djelatnosti **obrazovanje**.U djelatnostima **državna uprava i odbrana,obavezno socijalno osiguranje i zdravstveni i socijalni rad** većina zaposlenih je sa **IV I VII** stepenom stručne spreme ,preko 86%, odnosno 72% ukupno zaposlenih u tim djelatnostima. U djelatnosti **finansijsko posredovanje** većina zaposlenih je takođe sa srednjim i visokim obrazovanjem i njihovo učešće je preko 92% zaposlenih.

U djelatnosti vađenje ruda i kamena,u kojoj je i najviše zaposlenih u Pljevljima kao i u regiji,najviše zaposlenih je sa III stepenom obrazovanja, tj. oko 43% ukupno zaposlenih u ovoj djelatnosti.Učešće zaposlenih ovog stepena obrazovanja je veliko i u djelatnostima građevinarstvo,trgovina,prerađivačka industrija i saobraćaj,skladištenje i veze.

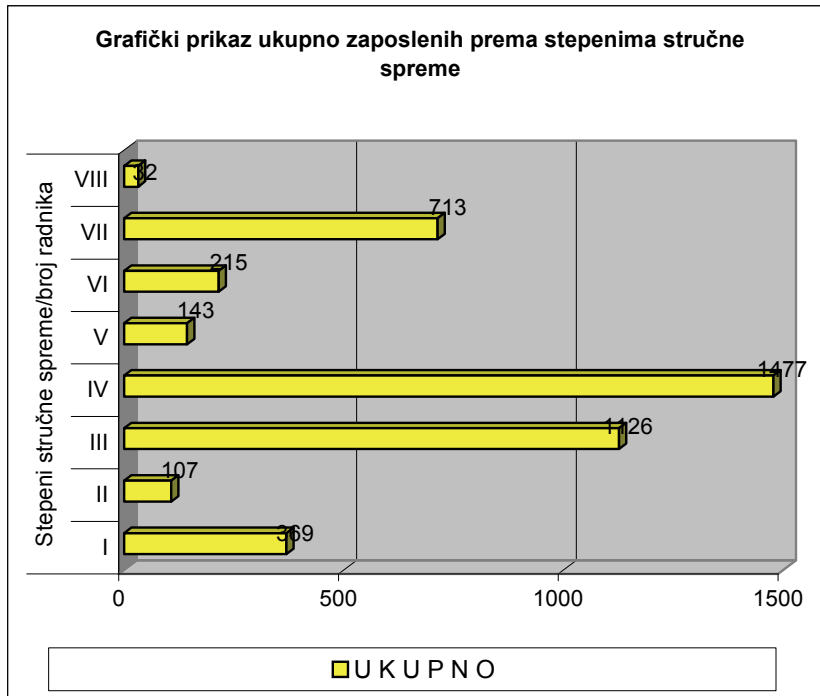
Zaposleni sa najnižim nivoom obrazovanja najviše su zastupljeni u djelatnosti **ostale komunalne druš. i lične uslužne aktivnosti** tj.preko **25%** od broja zaposlenih u ovoj djelatnosti.

U Žabljaku je, kao i na nivou regije, najviše zaposlenih sa **četvrtim** stepenom 51% ,zatim sa **sedmim** stepenom 18%, **trećim** stepenom obrazovanja 11% a sa **prvim** stepenom 2% . Zaposleni koji imaju **visoko** obrazovanje takođe su najviše zastupljeni u djelatnosti **obrazovanje** , preko 53% zaposlenih u toj djelatnosti. Od ukupnog broja zaposlenih sa **najnižim** obrazovanjem u djelatnosti **prerađivačka industrija** zaposleno je oko 66%.

U djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom,gasom i vodom i hoteli i restorani,u kojima je najviše zaposlenih, učešće zaposlenih sa IV stepenom stručne spreme je veliko,tj.52%,odnosno 77% ukupno zaposlenih u ovim djelatnostima.Učešće zaposlenih III stepena stručne spreme najveće je u djelatnosti prerađivačka industrija ,jer oko 35% zaposlenih u ovoj djelatnosti ima ovaj stepen obrazovanja.III i IV obrazovanja ima 79% zaposlenih u djelatnosti proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom,gasom i vodom.

Kad se rezultati ove ankete uporede sa prethodnim istraživanjem evidentna je znatno manja zaposlenost na dan anketiranja. Smanjen je broj zaposlenih sa III i VII stepenom obrazovanja a povećan broj zaposlenih sa najnižim obrazovanjem.

Grafikon br.4

2.2.6. Obuka i usavršavanje zaposlenih

Jedno od pitanja u upitniku, koje je bilo i u prethodnom istraživanju, tiče se organizovanja obuke i usavršavanja zaposlenih. U Pljevljima je 25 poslodavaca organizovalo dodatno obrazovanje i obuku, a u Žabljaku 4 poslodavca. Većina poslodavaca i u Pljevljima i u Žabljaku koji su organizovali obuku su mala preduzeća. Najviše zaposlenih u Pljevljima koji su prošli dodatno obrazovanje i obuku su iz djelatnosti trgovina na veliko i malo a u Žabljaku iz djelatnosti obrazovanje.

Obuku i usavršavanje su prošla **122** zaposlena, od toga u Pljevljima **93** a u Žabljaku **29** zaposlenih. Poslodavci su u najvećem broju organizovali dodatno obrazovanje i obuku za potrebe radnog mjesta i to za 97 lica, a najviše za zanimanja mesar, mašinista za parne kotlove, šumarski tehničar, mašinski tehničar, elektrotehničar za računare, profesor maternjeg jezika i profesor razredne nastave. Zaposleni su na obuci proveli ukupno 455 dana, što je u prosjeku 3,73 dana.

Najviše vremena je izdvojeno za obuku mesara, bravara ,mašinista za parne kotlove, elektrotehničara energetike,elektrotehničara za računare i mašinskih tehničara.

Najzastupljeniji vid obuke na nivou regije je specijalizacija,a najviše dana je izdvojeno na dokvalifikaciju zaposlenih.

Specijalizaciju tj.obrazovanje i osposobljavanje u okviru istog zanimanja organizovali su poslodavci iz djelatnosti obrazovanje a taj vid obuke je prošao 21 zaposleni.

U odnosu na prethodno istraživanje u 2011.god. više poslodavaca u Pljevljima organizovalo je obuke za svoje zaposlene što pokazuje da poslodavci ulažu više u obuku i usavršavanje zaposlenih što je glavni faktor prevazilaženja problema izazvanih krizom i istovremeno glavni faktor opstanka na tržištu .U Žabljaku je isti broj poslodavaca organizovao obuke i u ovoj i prethodnoj godini.

Gledano po djelatnostima razlika je najveća u djelatnosti obrazovanje jer je iz ove djelatnosti znatno više zaposlenih prošlo obuku u 2011.god.

Kad je u pitanju iznos sredstava koja su potrošili na obuku i usavršavanje zaposlenih mali broj poslodavaca se izjasnio o tome,a to su poslodavci iz djelatnosti trgovina na veliko i malo, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i ostale komunalne ,društvene i lične uslužne aktivnosti.Ovi poslodavci su za obuke i usavršavanje izdvojili 4400€.Neki poslodavci su organizovali dodatno obrazovanje i obuke za svoje zaposlene koje su finansirane iz raznih izvora.

Što se tiče **posebnih znanja i vještina** obuku je prošlo **69** zaposlenih, što je više u odnosu na prošlu godinu,a najviše zaposlenih je prošlo obuku za rad na računaru a tu obuku je prošlo 35 zaposlenih tj. oko 50% od ukupnog broja .Slijedi seminar za profesore gdje je bilo uključeno 25 zaposlenih, i poznavanje engleskog jezika 7 zaposlenih. Najviše vremena je izdvojeno za obuku poznavanje rada na računaru i poznavanje engleskog jezika,a u Žabljaku za obuku ugostiteljsko-turističkih radnika.U prethodnom istraživanju ova znanja , po mišljenju poslodavaca,nisu nedostajala zaposlenim Neki poslodavci su organizovali kurseve u okviru struke zbog specifičnosti poslova koje obavljaju ,kao što su bankarsko poslovanje i poslovi osiguranja.

2.2.7. Viškovi radne snage

Na pitanje da li imaju viškova zaposlenih 4 anketirana poslodavca u **Pljevljima** odgovorili su sa **DA** ili 5%, sa **NE** su odgovorila **73** poslodavca ili 95%.U **Žabljaku** **tri** poslodavca imaju viškova zaposlenih,više nego u prethodnom istraživanju,što nije isto i u Pljevljima jer je u prethodnom istraživanju više poslodavaca iskazalo viškove zaposlenih. Iako veliki broj poslodavaca u Pljevljima nije iskazao viškove zaposlenih broj viškova je veći jer su se neki poslodavci izjasnili da imaju viškova zaposlenih ali nisu znali koji je to broj. Zbog socijalnih posledica koje izaziva dovođenje zaposlenih u taj status neki poslodavci nisu iskazali realan višak zaposlenih prije zvanične verifikacije konkretnog programa takvog karaktera.

Razlog za smanjenje broja zaposlenih je ,u najvećem broju odgovora poslodavaca, teškoće u poslovanju uzrokovane globalnom ekonomskom krizom,zatim planirani i realizovani program prestrukturiranja .

Tabela br.14. Pregled viškova zaposlenih po djelatnostima

Vrste djelatnosti	Regija
Prerađivačka industrija	2
Vađenje ruda i kamena	11
Hoteli i restorani	3
Proizv.i snabd.elekt.energ.	2
Ostale komun.,društvene...	3
Državna uprava i odbrana	8
Finansijsko posredovanje	9
UKUPNO	38

Tabela br.15. Pregled viškova zaposlenih po stepenima stručne spreme

Stepeni stručne spreme							
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
2		16	16		1	3	
UKUPNO: 38							

Najviše viškova zaposlenih je u djelatnostima vađenje ruda i kamena, finansijsko posredovanje i državna uprava i odbrana. Viškove zaposlenih iz djelatnosti državna uprava i odbrana iskazali su samo poslodavci u Žabljaku.

Posmatrano po veličini preduzeća najviše viškova na nivou regije imaju poslodavci koji pripadaju grupi velika preduzeća, a u prošlogodišnjem istraživanju najviše viškova zaposlenih bilo je kod poslodavaca koji pripadaju grupi srednja preduzeća.

U Žabljaku najviše viškova imaju poslodavci iz grupe mala preduzeća.

Sa aspekta datuma osnivanja najviše viškova u regiji imaju poslodavci koji posluju preko 10 godina i od 5-10 godina, a u Žabljaku viškove su iskazali samo poslodavci koji posluju preko 10 godina.

Po zanimanjima i broju izvršilaca najviše viškova su lica sledećih zanimanja:

- Ekonomski tehničar
- Autoelektričar,
- Vozač drumskog vozila ,
- Matičar.

Poslodavci imaju viškova zaposlenih i sledećih zanimanja:

- Lice bez zanimanja i stručne spreme
- Autolimar,
- Automehaničar,
- Kelner,
- Kuvar jednostavnih jela,
- Točilac pića,
- Daktilograf,

- Zaštitar imovine-portir,
- Hemijsko-tehnološki tehničar,
- Građevinski tehničar,
- Muzički i scenski izvođač,
- Dipl.inženjer šumarstva,
- Dipl.ekonomista.

Iz tabele se vidi da je najveći broj viškova sa III i IV stepenom stručne spreme , a sa III i VII stepenom obrazovanja je bilo najviše zapošljavanja u 2011.godini.

Neka zanimanja III i VII stepena stručne spreme koja su iskazana kao suficitarna kod pojedinih poslodavaca istovremeno su deficitarna kod drugih poslodavaca .

U odnosu na prethodno istraživanje poslodavci su iskazali više viškova zaposlenih . U djelatnostima zdravstveni i socijalni rad i poljoprivreda,lov i šumarstvo u kojima je bilo oko 32% od ukupno iskazanih viškova u prošloj godini ,u 2011.godini u istim djelatnostima nisu iskazani viškovi.U djelatnostima vađenje ruda i kamena i finansijsko posredovanje u kojima je i najviše viškova zaposlenih u 2011.god. u prošlom istraživanju nije bilo iskazanih viškova.

2.2.8. Deficitarni kadrovi u 2011.godini

Na pitanje da li su imali slobodnih radnih mjesta na koja nisu mogli nikog da zaposle 18 poslodavaca u Pljevljima i 3 u Žabljaku odgovorili su potvrdno.

Po mišljenju poslodavaca deficitarno je 27 zanimanja a poslodavcima nedostaju 52 radnika.U odnosu na prethodne godine broj deficitarnih zanimanja se znatno smanjio kao i broj radnika koji nedostaju u okviru deficitarnih zanimanja.Razlozi za to su :

- usporen privredni rast,što uslovljava manju tražnju raznovrsnog obrazovanog kadra
- popunjavanje nedostajućeg kadra iz okruženja.

Neki poslodavci su oglašavali slobodna radna mjesta za zanimanja koja su deficitarna,npr.dipl.farmaceut i veterinar, i kako nije bilo prijavljenih kandidata po raspisanim oglasima oni su radna mjesta popunili zapošljavanjem stranaca, tj.dobijanjem dozvola za zapošljavanje stranaca,

pa na pitanje da li su imali slobodnih radnih mjesta koja nisu mogli popuniti odgovorili su sa,,NE,,U Pljevljima su tokom 2011.god.izdate radne dozvole za zapošljavanje jednog veterinara i jednog diplomiranog farmaceuta.

Tabela br.16.Struktura nepopunjenih radnih mjesta prema stepenima stručne spreme

Stepen stručne spreme	Broj radnika
10	2
20	5
30	9
40	9
50.	5
71	20
72	2

Uočava se isti deficit u III i IV stepenu stručne spreme,a najveći deficit VII stepena stručne spreme.

U **Žabljaku** poslodavcima nedostaje **6** radnika ,kao i u prošlom istraživanju ,od čega su **3** radnika **VII** stepena obrazovanja.

Deficitarnost je najveća u sledećim djelatnostima:

- obrazovanje 12- 23%,
- poljoprivreda,lov i šumarstvo 9-17%,
- hoteli i restorani 9-17%,
- prerađivačka industrija 7-13%,
- zdravstveni i socijalni rad 5-9%.

Struktura deficitarnih zanimanja po djelatnostima je promijenjena jer je u prošlom istraživanju najveći deficit bio u djelatnostima zdravstveni i socijalni rad i saobraćaj,skladištenje i veze .U djelatnosti prerađivačka industrija deficitarnost je ista kao i prethodne godine.

Postoji jedan broj zanimanja III i VII stepena stručne spreme koji se već duži niz godina ne produkuje u redovnom sistemu obrazovanja , ili se produkuje u jako malom broju u odnosu na tražnju ,za kojima postoji interesovanje poslodavaca .

Za opredjeljivanje deficitarnosti nekog zanimanja nije dovoljno jednostavno upoređivanje naziva zanimanja iz rada,kako ih definišu poslodavci,sa nazivima zanimanja ,odnosno kvalifikacija iz obrazovanja,koje posjeduju lica koja traže zaposlenje.

U sledećoj tabeli je prikazan pregled zanimanja koja su, po mišljenju poslodavaca,bila deficitarna u 2011.god.

Tabela br.17. Pregled deficitarnih zanimanja

Rbr	DEFICITARNI KADROVI U 2011. godini – Pljevlja i Žabljak			%
	Stepen str.spreme	Naziv zanimanja	Broj radnika	
1	II	Šivač tekstila	4	7,69
2	III	Tapetar	4	7,69
3	IV	Konobar	4	7,69
4		Kuvar	3	5,77
5	V	Zavarivač gasom-specijalista	5	9,62
6	VII	Profesor muzičke grupe predmeta	3	5,77
7		Profesor likovne grupe predmeta	3	5,77
8		Profesor matematike	4	7,69

U tabeli su prikazane potrebe za 3 i više izvršilaca

Struktura navedenih zanimanja ukazuje da poslodavci različito shvataju pojam deficitarnosti. U istu kategoriju svrstana su zanimanja koja su, često u velikom broju, registrovana na evidenciji nezaposlenih sa profilima kadrova koje u nedovoljnom obimu ili uopšte ne produkuje obrazovni sistem u Crnoj Gori.

Razlog deficitarnosti kadrova kod većine poslodavaca je **nedostatak obučene radne snage** na tržištu rada .

U znatno manjem broju odgovora razlog zbog kog poslodavci nisu mogli popuniti slobodna radna mjesta naveli su:

1. nedostatak iskustva raspoložive radne snage,
- 2.niska zarada za uslove rada na traženom radnom mjestu,

- 3.nedostatak radne snage sa IT vještinama,
- 4.nedostatak radne snage sa znanjem stranih jezika
- 5.nešto drugo.

Treće shvatanje deficitarnosti kadrova od strane poslodavaca ukazuje da oni u ovu kategoriju svrstavaju i zanimanja čiji je naziv adekvatan njihovim potrebama, ali potencijalni kandidati ne posjeduju određena dodatna ili specifična znanja odnosno vještine koje su potrebne za obavljanje dijela poslova određenog zanimanja. Prethodne konstatacije mogu se ilustrovati upoređivanjem pokazatelja iz ankete sa strukturom zanimanja nezaposlenih lica u okviru pojedinih stepena stručne spreme.

Većina deficitarnih zanimanja u **III** stepenu registrovana su na evidenciji nezaposlenih lica, ali neka u manjem obimu od iskazanih potreba poslodavaca,dok su neka zanimanja koja su poslodavcima deficitarna registrovana na evidenciji nezaposlenih u obimu koji je znatno iznad iskazanih potreba. Ilustracije radi, za deficitarno zanimanje **automehaničar** poslodavcima nedostaje **1** izvršilac a na evidenciji nezaposlenih lica u Pljevljima i Žabljaku prijavljena su **63** lica traženog zanimanja, kod **elektromehaničara** taj odnos je **1** prema **85**,**stolara 1** prema **47**. Zanimanja koja nisu zastupljena na evidenciji nezaposlenih ili su zastupljena sa manjim brojem izvršilaca od potreba poslodavaca su iz grupe zanimanja **komunalne,tapetarske i farbarske usluge i saobraćaj** .

U **IV** stepenu stručne spreme,za razliku od prošlih istraživanja, iskazana je deficitarnost,ali onih zanimanja koja su zastupljena na evidenciji nezaposlenih lica.

Poslodavcima nedostaju **4 konobara** a na evidenciji nezaposlenih lica prijavljeno je **35** lica traženog zanimanja,kao i **3 kuvara** a na evidenciji nezaposlenih prijavljeno je **45** lica ovog zanimanja.

U **V** stepenu stručne spreme iskazana je deficitarnost,a poslodavcima nedostaje **5** lica zanimanja **zavarivač gasom-specijalista**,a lica traženog zanimanja zastupljena su na evidenciji nezaposlenih lica u znatno manjem broju od iskazanih potreba.

Zanimanja **VI** stepena, kao i u prošlom istraživanju, nisu iskazana kao deficitarna.

Sva zanimanja **VII** stepena stručne spreme iz djelatnosti obrazovanje i zdravstveni i socijalni rad su deficitarna Najveća potražnja poslodavaca izražena je za zanimanja:**profesor matematike, profesor muzičke grupe predmeta i profesor likovne grupe predmeta**.

Poslodavcima nedostaju i lica sledećih zanimanja:

- Informatičar,
- Dipl.mašinski inženjer,
- Dipl.inženjer elektrotehnike za elektroniku,
- Organizator zaštite na radu ,
- Dipl.ekonomista,
- Psiholog
- Pedagog,
- Specijalista anestezije sa reanimacijom,
- Dipl.farmaceut
- Dipl.socijalni radnik.

Poslodavcima nedostaje **dipl.ekonomista** a na evidenciji nezaposlenih lica prijavljeno je **26** lica traženog zanimanja,i **dipl.mašinski inženjer**, a na evidenciji nezaposlenih lica prijavljeno je **6** lica ovog zanimanja.

Nivo deficitarnosti kod zanimanja ovog nivoa obrazovanja dodatno je povećan i zbog neadekvatne zastupljenosti lica koja traže zaposlenje u sredinama gdje su potrebe poslodavaca za njima više izražene. Poslodavcima u **Žabljaku** nedostaje **1 informatičar** a na evidenciji nezaposlenih lica u Pljevljima registrovana su **3** lica ovog zanimanja.

Od ukupnog broja nepopunjenih radnih mjesta sa visokom stručnom spremom u **Žabljaku** najviše je zanimanja iz djelatnosti obrazovanje i ona u ukupnom broju učestvuju sa 50% .

Poslodavcima nedostaju **konobar i kuvar** a na evidenciji nezaposlenih lica u **Žabljaku** prijavljena su **32** lica zanimanja konobar i **26** lica zanimanja kuvar.

Poslodavcima u **Žabljaku** nisu deficitarna zanimanja III stepena obrazovanja ali su neki poslodavci zbog nedostatka odnosno nezainteresovanosti za rad domaće radne snage zapošljavali strance .Dozvole za zapošljavanje stranaca najviše su dobijali poslodavci iz djelatnosti hoteli i restorani i trgovina,i to za sezonsko zapošljavanje.

2.3. Planirano zapošljavanje u 2012. godini

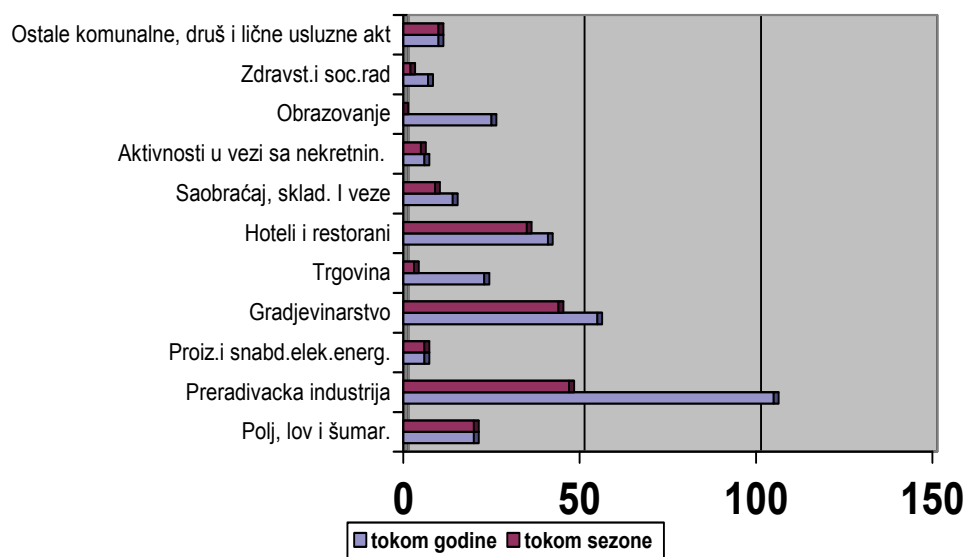
U okviru ovog pitanja poslodavci su,kao i u prošlom istraživanju, imali mogućnost da se izjasne o tome koji broj radnika planiraju zaposliti i to:

- u toku godine
- u toku sezone

U okviru pitanja o zapošljavanju u toku sezone poslodavci su se, pored zanimanja i broja lica koja planiraju zaposliti ,izjašnjavali o tome u kojoj djelatnosti i kom kvartalu i na koliko mjeseci planiraju zaposliti lica.

Poslodavci u Pljevljima očekuju zapošljavanje 270 radnika u toku godine , od toga u sezoni 146 , a u Žabljaku 43 radnika u toku godine, od toga u sezoni 35 radnika.

Grafikon br 5 - Očekivani broj zaposlenih po djelatnostima u toku godine i tokom sezone - regija

2.3.1.Obrazovna i profesionalna struktura planiranih potreba u 2012. godini

Djelatnosti	Stepeni stručne spreme/broj radnika								UKUPNO
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Poljop. lov i šumarstvo	20								20
Ribarstvo									
Proizv. i snabd.elek.energ.		2	2		2				6
Građevinarstvo			49	5			1		55
Trgovina na veliko I malo	4	4	9			3	3		23
Prerađivačka industrija	17	10	10	52			6		95
Finansijsko posredovanje							1		1
Akt. u vezi sa nekretn.izn. I posl.aktivnosti			5				1		6
Državna uprava I odbrana,obav.soc.os.									
Obrazovanje	3		2				16		21
Zdravstveni I socijalni rad		2					5		7
Ostale kom.druš. I lične usl aktivnosti	10								10
Privatna domaćinstva sa zapos.licima									
Eksteritorijalne org.i tela									
Vađenje ruda i kamena									
Saobraćaj,skladištenje I veze	1		10		2				13
Hoteli I restorani			8	17		2	4		31
UKUPNO	55	18	95	74	4	5	37		288

Tabela br18. Struktura potreba prema stepenima stručne spreme i djelatnostima- regija

Najviše zapošljavanja u sezoni na nivou regije očekuje se u djelatnostima prerađivačka industrija, građevinarstvo,hoteli i restorani i poljoprivreda, a u toku godine u djelatnostima prerađivačka industrija, građevinarstvo, hoteli i restorani, obrazovanje i poljoprivreda. U **Žabljaku** poslodavci u toku sezone,kao i u toku godine, najviše zapošljavanja očekuju u djelatnostima hoteli i restorani i prerađivačka industrija. Ukupan broj planiranih zapošljavanja u sezoni u ovim djelatnostima približno je identičan broju zapošljavanja u toku godine, što znači da je većina planiranih zapošljavanja **sezonskog** karaktera.

U obrazovnoj strukturi planiranih potreba dominiraju kadrovi sa **III** stepenom obrazovanja što je 33% od ukupnog broja planiranih zapošljavanja, i to najviše u građevinarstvu. Posmatrano po zanimanjima poslodavci će zaposliti najviše nekvalifikovanih radnika(55) odnosno 19% od ukupnog broja planiranih zapošljavanja, a najviše poslodavci iz djelatnosti poljoprivreda,lov i šumarstvo i prerađivačka industrija.Zatim slijede sledeća zanimanja III stepena stručne spreme:

Zidar	10
Putar	10
Tesar	9
Građevinski keramičar	8
Vodoinstalater	7
Moler	6
Stolar	5

Poslodavci planiraju zaposliti i 74 radnika IV stepena obrazovanja,najviše poslodavci iz djelatnosti prerađivačka industrija,tj.oko 70% od ukupnog broja planiranih zapošljavanja ovog stepena obrazovanja, zanimanja tehničar prerade i obrade drveta.

Ostali stepeni obrazovanja učestvuju u znatno manjem procentu u ukupnom očekivanom zapošljavanju u 2012.god. – II stepen 6%, V stepen 1% , VI stepen 1% i VII stepen obrazovanja 12%. Najviše visoko obrazovanih lica zaposliće poslodavci iz djelatnosti obrazovanje .

U **Žabljaku** najveći broj planiranih potreba su konobari i lica sa najnižim stepenom obrazovanja.Najviše nekvalifikovanih radnika zaposliće poslodavci iz djelatnosti prerađivačka industrija.

Dodatna zapošljavanja u toku sezone poslodavci u Pljevljima najviše očekuju u III kvartalu, najviše u sledećim djelatnostima:

- prerađivačka industrija
- građevinarstvo
- poljoprivreda, lov i šumarstvo.

U djelatnosti poljoprivreda, lov i šumarstvo lica će biti angažovana na period od mjesec dana,a u ostalim djelatnostima na period duži od jednog mjeseca.

U II kvartalu najviše zapošljavanja u Pljevljima očekuju poslodavci iz djelatnosti građevinarstvo.

Poslodavci u Žabljaku očekuju najviše zapošljavanja u sezoni u III kvartalu, čak 74% od ukupnog zapošljavanja u sezoni,a u II kvartalu najviše zapošljavanja se očekuje u prerađivačkoj industriji,i na rok od tri mjeseca.

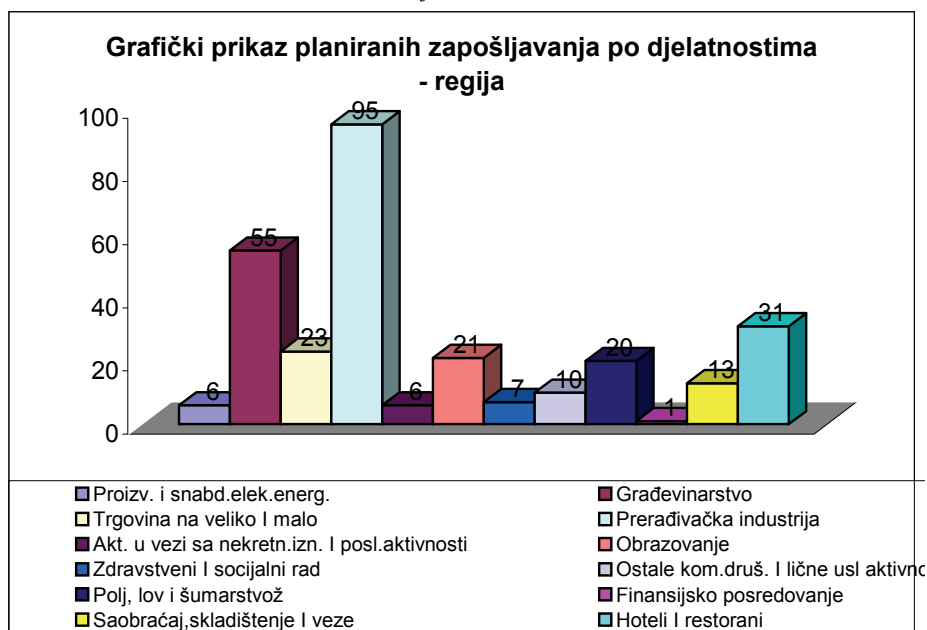
Najviše zapošljavanja očekuju poslodavci koji posluju od 5-10 godina,oko 51% od ukupnog planiranog zapošljavanja u regiji.

U odnosu na prethodno istraživanje poslodavci u Pljevljima planiraju zapošljavanje manjeg broja radnika u toku godine a više u toku sezone,a u Žabljaku planirana zapošljavanja u toku godine su neznatno manja,a u toku sezone su iskazana u istom broju.

Broj planiranih zapošljavanja u Pljevljima realno je i veći jer su se neki poslodavci izjasnili da su planirali zapošljavanja radnika u 2012.god. ali u tom trenutku nisu znali koji broj radnika će zaposliti. i kog nivoa obrazovanja Neki poslodavci nisu znali koji broj zaposlenih očekuju u 2012. god. jer će im zapošljavanje radnika zavisiti od obima posla i ekonomske krize.

Osim planiranih zapošljavanja poslodavci su se izjašnjavali i o očekivanim promjenama u zaposlenosti koje se tiču smanjenja broja zaposlenih.Oni očekuju neznatno smanjenje broja zaposlenih,tj.smanjenje za 5 zaposlenih i to prodavca ,2 konobara i 2 kuvara ,IV stepena stručne sprema.Neki poslodavci su se izjasnili da očekuju smanjenje broja zaposlenih ali nisu znali koji broj radnika i nivo obrazovanja.

Grafikon br.6

2.3.2.Nova zanimanja potrebna poslodavcima

Jedno od pitanja u upitniku,koje je bilo i u prošlogodišnjem upitniku, tiče se novih zanimanja koja će trebati poslodavcima u narednom periodu a koja danas ne postoje na tržištu rada i sistem obrazovanja i obuka ih ne proizvode a poslodavac ih predviđa u odnosu na njegovu tehnologiju rada. Pitanje se tiče naziva zanimanja,stepena stručne spreme, broja izvršilaca i pola.

Mali broj poslodavaca u Pljevljima smatra da će im u narednih 5 godina trebati neka nova zanimanja.

U **Pljevljima** će u narednih 5 godina poslodavcima trebati grafički dizajner,muškog pola,u djelatnosti prerađivačka industrija,zatim varioci argonom,a predviđaju da će im trebati neka zanimanja koja već postoje na tržištu rada kao što su stolar,tapetar,moler,vozač autobusa,menadžer u ugostiteljstvu,limar,zidar,vodoinstalater,odžaćar,mesar,profesor muzičke kulture ,profesor fizike i profesor hemije.

Poslodavcima u Žabljaku, iz djelatnosti obrazovanje, u pomenutom periodu trebaće profesor matematike i profesor muzičke i likovne umjetnosti,bez obzira na pol .

2.3.3. Nova znanja i vještine potrebne poslodavcima

Pitanje koje je, takođe ,bilo i u prošlogodišnjem upitniku tiče se novih znanja i vještina, tj vještina koje ne postoje na tržištu rada a potrebne su poslodavcima i koje poslodavac predviđa u odnosu na tehnologiju rada.

Poslodavci u Pljevljima i Žabljaku ne predviđaju da će im u narednih 5 godina trebati neka nova znanja i vještine .

2.3.4. Zapošljavanje lica sa evidencije Zavoda ukoliko bi Zavod finansirao njegovu obuku

Jedno od novih pitanja u upitniku glasilo je: „Da li bi zaposlili lice sa evidencije ukoliko bi Zavod finansirao njegovu /njenu obuku (obuka za konkretno radno mjesto),,

Na ovo pitanje potvrdno su odgovorila 53 poslodavca u Pljevljima i 9 poslodavaca u Žabljaku.

Najviše potvrdnih odgovora dali su poslodavci koji posluju preko 10 godina, iz grupe mala preduzeća, iz djelatnosti trgovina u Pljevljima i djelatnosti hoteli i restorani u Žabljaku.

2.3.5. Zapošljavanje lica sa invaliditetom i pripadnika RAE populacije

Kao i u prošlom istraživanju neka pitanja u upitniku odnose se na zapošljavanje lica sa invaliditetom i zapošljavanje pripadnika RAE populacije.

Pitanjem koje je bilo i u prošlom upitniku željelo se saznati koliko su anketirani poslodavci upoznati sa zakonski propisanim stimulansima koji su navedeni u zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom.

U pomenutom zakonu navedene su brojne subvencije na koje ima pravo poslodavac ukoliko zaposli lice sa invaliditetom kao što su:

- bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom,
- kreditna sredstva pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata potrebnog za zapošljavanje lica sa invaliditetom,
- učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom,
- subvencije zarade lica sa invaliditetom koje zaposli .

Većina poslodavaca u regiji, odnosno **70 u Pljevljima i 10 u Žabljaku**, upoznata je sa subvencioniranjem zapošljavanja lica sa invaliditetom, pa i pored te činjenice poslodavci su slabo zainteresovani za zapošljavanje tih lica, pa su na pitanje da li su zaposlili **lice sa invaliditetom** u poslednje 2 godine samo **2** poslodavca u **Pljevljima** odgovorila potvrdno. U odnosu na prethodni period zaposleno je manje lica sa invaliditetom. Poslodavci u **Žabljaku** nisu zapošljavali lica sa invaliditetom, kao i u prethodnom periodu.

Pitanje se odnosilo na zanimanje lica sa invaliditetom, stepen stručne spreme, broj izvršilaca, pol i rok na koji su lica zaposlena

Ova dva poslodavca zaposlila su ukupno 2 lica sa invaliditetom, od toga jedno lice ženskog pola i jedno lice muškog pola. Zaposlena su lica sledećih zanimanja:

- Pravni tehničar,
- Menadžer

Sva lica su primljena na rok duži od godine .

Na pitanje da li bi zaposlili lica sa invaliditetom uz određene subvencije 9 poslodavaca u Pljevljima i jedan poslodavac u Žabljaku odgovorili su potvrdno.

Poslodavci u **Pljevljima** bi zaposlili 8 lica sa invaliditetom, najviše na period do godine, bez obzira na pol, najviše sa VII stepenom stručne spreme, tj. 5 lica, od kojih su neka sa zanimanjima koja su deficitarna, to su:

- Dipl. farmaceut,
- Dpl.inž. građevinarstva,
- Dipl. ekonomista,
- Dipl. pravnik.

Lica ovog stepena obrazovanja zaposlili bi poslodavci iz djelatnosti trgovina na veliko i malo i građevinarstvo.

Sa III stepenom poslodavci bi zaposlili dva lica a sa IV stepenom obrazovanja poslodavci bi zaposlili jedno lice. Period na koji bi poslodavci zaposlili ova lica je uglavnom duži od godine.

Poslodavac u **Žabljaku**, iz djelatnosti obrazovanje, zaposlio bi 2 lica sa invaliditetom, VII stepena stručne spreme a zanimanja profesor likovne grupe predmeta i profesor matematike. Ova lica bi zaposlili na period duže od godine, bez obzira na pol, a u pitanju su zanimanja koja su deficitarna ne samo u Žabljaku nego i u regiji.

Neki poslodavci su se izjasnili da bi zaposlili lica sa invaliditetom ali zbog prirode posla nemaju radnih mjesta na koja bi se mogli uposliti, a zbog težine i specifičnosti posla na nekim radnim mjestima poslove koji se zahtijevaju ne mogu obavljati invalidna lica. Zavisno od potreba posla i preostale radne sposobnosti i kvalifikacija lica sa invaliditetom poslodavci bi zaposlili ova lica ako zadovoljavaju uslove radnog mjesta.

Poslodavci u Pljevljima i Žabljaku izjasnili su se da nisu zaposlili pripadnike RAE populacije u posljednje 2 godine. I pored toga što su u prošlom istraživanju poslodavci bili prilično zainteresovani za zapošljavanje pripadnika ove populacije zapošljavanja nije bilo.

Poslodavci u Pljevljima planiraju zaposliti 22 pripadnika RAE populacije, od toga 20 nekvalifikovanih radnika, na period do pola godine, u djelatnosti poljoprivreda, lov i šumarstvo, bez obzira na pol, zatim ložaća parnih kotlova i kelnera, muškog pola, u djelatnosti hoteli i restorani, na period do pola godine.

Poslodavci u **Žabljaku** planiraju zaposliti 4 nekvalifikovana radnika, bez obzira na pol, na period do pola godine, u djelatnosti hoteli i restorani.

2.3.6. Procjena perspektive biznisa na srednji rok

Jedno od pitanja koja su nova u ovogodišnjem upitniku i upućenih poslodavcima glasilo je: Kako procjenjujete perspektivu vašeg biznisa na srednji rok (u narednih 5 godina)?

Ponuđeni odgovori su bili:

1. porast
2. stagnacija
3. smanjenje
4. ne mogu da procijenim.

Najviše poslodavaca u Pljevljima, tj. 44, odgovorilo je da ne mogu da procijene, a 22 poslodavca predviđaju porast. Stagnaciju i smanjenje predviđa mali broj poslodavaca, tj. 14%, a najviše iz djelatnosti trgovina na veliko i malo, koji posluju preko 10 godina, i iz grupe mikro preduzeća.

Oko 82% poslodavaca koji predviđaju porast posluje od 5-10 godina i preko 10 godina, a najviše iz djelatnosti trgovina na veliko i malo, hoteli i restorani i finansijsko posredovanje, iz grupe mikro preduzeća, a oni koji ne

moгу da procijene u najvećem broju posluju preko 10 godina., iz djelatnosti trgovina na veliko i malo i prerađivačka industrija, i iz grupe mala preduzeća.

Poslodavci u Žabljaku u najvećem broju,tj.41%, procjenjuju porast biznisa,a 33% ne može da procijeni.

Najviše onih koji procjenjuju porast je iz djelatnosti hoteli i restorani i proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, koji posluju preko 10 godina, a iz grupe mala i srednja preduzeća.

Najviše poslodavaca, koji ne mogu da procijene perspektivu svog biznisa, je iz djelatnosti ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti, iz grupe mala preduzeća, a svi koji su se ovako izjasnili posluju preko 10 godina.

Stagnaciju i smanjenje predviđaju neki poslodavci iz djelatnosti hoteli i restorani , koji posluju preko 10 godina,i iz grupe mala preduzeća.

3. SARADNJA POSLODAVACA I ZAVODA

3.1. Nivoi, oblici i sadržaji saradnje

Tabela br.19. Pregled oblika i sadržaja saradnje poslodavaca i Zavoda

Modaliteti odgovora	Broj odgovora	%
A. Samo u okviru prijave slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja)	57	47,90
B. Upućivanje kandidata (sa evidencije Zavoda) na oglase - konkurse	13	10,92
C. Informisanje o uslovima i mogućnostima obezbeđivanja potrebnih kadrova	16	13,45
D. Učešće (Zavoda) u izboru kandidata za zapošljavanje	4	3,36
E. Sufinansiranje zapošljavanja pripravnika	16	13,45
F. Učešće u izradi i realizaciji programa obrazovanja i obuke za zaposlenja	5	4,20
G. Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta	1	0,84
H. Drugi oblici	7	5,88
SVEGA	119	100

Oko 65% anketiranih poslodavaca u Pljevljima saradivalo je sa Zavodom za zapošljavanje u 2011.godini, u Žabljaku 66% poslodavaca.

Najviše poslodavaca,kao i u prethodnim istraživanjima, saradivalo je sa Zavodom kroz prijavljivanje slobodnih radnih mjesta(radi oglašavanja).

Drugi oblik saradnje je informisanje o uslovima i mogućnostima obezbjeđivanja potrebnih kadrova.

Treći oblik saradnje,sa istim brojem odgovora kao u drugom obliku , je sufinansiranje zapošljavanja pripravnika

Četvrti oblik saradnje je upućivanje kandidata (sa evidencije Zavoda)na oglase-konkurse.

Na osnovu ovog stiče se utisak da poslodavci ne koriste u dovoljnoj mjeri usluge i pogodnosti koje im Zavod nudi.Na osnovu podataka iz tabele može se zaključiti da je korišćenje usluge odabira kandidata za zaposlenje jedna od najmanje korišćenih usluga ali realno stanje je drugačije.

Jedan znatan broj poslodavaca iz Pljevalja ,kao i iz drugih opština,koji nisu mogli obezbijediti potrebnu radnu snagu obraćali su se Birou rada Pljevlja i upravo kroz učešće u odabiru kandidata za zaposlenje oni su pronalazili kadrove koji su im potrebni ,ali ti poslodavci nisu obuhvaćeni ovim istraživanjem.

3.2.Očekivanja poslodavaca od Zavoda,prijedlozi i sugestije

Pitanja koja su bila zastupljena u ranijim istraživanjima,a u prošlom istraživanju nisu,tiču se usluga koje poslodavci očekuju od Zavoda u zadovoljavanju njihovih potreba za radnom snagom(pored onih koje su već navedene kod oblika i sadržaja saradnje)s ciljem da se obezbijede dodatne informacije za vrednovanje dobijenih odgovora o kvalitetu ponuđenih vrsta usluga,kao i mogućnost da poslodavci daju eventualne sugestije i preporuke za uspješniju saradnju sa Zavodom.

Da bi se podstaklo slobodnije izražavanje poslodavaca kod ovih pitanja nijesu predloženi odgovori već je ostavljeno ispitanicima da ih ukratko opišu.

Pregledom listinga odgovora dobijenih na ova pitanja može se zaključiti da se pretežno odnose na usluge Zavoda koje su pomenute kod prethodnih pitanja,uz naglašavanje potrebe da se realizuju u većem obimu,posebno kada je u pitanju finansijska podrška,zatim informacije o

tržištu rada i kadrovima na evidenciji nezaposlenih ,programi obrazovanja i obuke lica koja traže zaposlenje, obezbjeđivanje deficitarnih kadrova i drugo.

Izvan ponuđenih usluga (kod prethodnih pitanja) mogu se izdvojiti prijedlozi i sugestije poslodavaca u smislu većeg angažovanja Zavoda u aktivnostima kao što su:

- Saradnja između ZZZ CG i školstva,
- Manje politika a više poslovna (ekonomska) politika,
- Da saradujete u projektima Evropske unije sa zainteresovanim školama,
- Da dodatne obuke koje završavaju nezaposleni budu kvalitetnije
- Da finansirate uspješne a ne neuspješne.

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

4.1. Realizacija projektovanih ciljeva i zadataka

Ostvareni su ciljevi i zadaci ovog istraživanja pa se potvrđuje opravdanost realizacije ovog projekta.

4.2. Registar poslodavaca

Izrada registra poslodavaca u prethodnom istraživanju tretirana je kao jedan od prioritetnih zadataka. Ovo zato što je evidencija poslodavaca kod centralnog registra Privrednog suda nedovoljno pouzdana i nepotpuna sa aspekta potreba Službe za zapošljavanje.

Nepouzdanost registra ogleda se u tome što dio poslodavaca izvrši registraciju da zadovolje trenutnu potrebu, nakon čega im se gubi trag. Neki od njih naknadno vrše preregistracije za druge djelatnosti, bez odjave prethodnih. To praktično znači da je njegova ažurnost u tom smislu nedovoljna. S obzirom da je ažuriranje registra poslodavaca jedna od aktivnosti savjetnika za rad sa poslodavcima anketiranje je i ove godine urađeno bez većih problema jer su podaci u registru poslodavaca dosta sređeni i evidentirani su poslodavci koji više nisu aktivni. Pored podataka iz državnog registra, informacije se obezbjeđuju u redovnoj komunikaciji savjetnika za rad sa poslodavcima kroz posjete poslodavcima, prijavljivanja slobodnih radnih mjesta, drugih oblika i sadržaja saradnje. Rad na ažuriranju registra poslodavaca će se nastaviti i dalje.

4.3. Ukupna zaposlenost u tekućoj godini

Na uzorku od 77 poslodavca u Pljevljima, koji obuhvataju 7% populacije, registrovana je i ukupna zaposlenost na dan anketiranja 3830 radnika ili oko 52 % zaposlenih u Pljevljima. U Žabljaku na uzorku od 12 poslodavca koji obuhvataju 7% populacije registrovana je ukupna zaposlenost na dan anketiranja 352 radnika ili oko 35% zaposlenih u Žabljaku. (Prema podacima Monstata u 2010. godini u Pljevljima je bilo zaposleno 7284 radnika a u Žabljaku 999 radnika).

Najveći broj zaposlenih u Pljevljima je u djelatnostima vađenje ruda i kamena 1056, prerađivačka industrija 445, zdravstveni i socijalni rad

431, državna uprava i odbrana 393, proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 353, obrazovanje 311 i trgovina 271.

U Žabljaku najviše zaposlenih je u djelatnostima proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom 72, hoteli i restorani 70, obrazovanje 62, prerađivačka industrija 51, državna uprava i odbrana 49, i ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti 48.

Obrazovni nivo zaposlenih je nešto promijenjen. Smanjilo se učešće zaposlenih sa najvišim nivoom obrazovanja a povećalo učešće zaposlenih sa najnižim nivoom obrazovanja. Najviši obrazovni nivo zaposlenih je u obrazovanju i državnoj upravi, a najveće učešće najnižeg stepena obrazovanja je u djelatnosti ostale komunalne, društvene i lične uslužne aktivnosti.

4.4. Zapošljavanje u tekućoj godini

U ovom dijelu teksta, kao ilustracija, izdvojeni su podaci o djelatnostima u kojima je ostvareno najviše zapošljavanja, zapošljavanje po stepenima stručne spreme kao i zanimanja koja su bila najtraženija kod poslodavaca, takođe i broj lica kojima je po raznim osnovama prestao radni odnos u tekućoj godini.

4.5. Planirano zapošljavanje u narednoj godini

U ovom dijele poslodavci su se izjasnili o tome koji broj zaposlenih očekuju u toku sezone, odnosno u toku godine, kao i očekivane promjene u zaposlenosti koje se tiču smanjenja broja zaposlenih. Pokazatelji o djelatnostima konkretnih poslodavaca koji su planirali povećanje broja zaposlenih dragocjeni su za oblikovanje programa aktivne politike zapošljavanja adekvatnih njihovim potrebama i zahtjevima. Kvalitetnoj izradi operativnih programa u tom smislu doprinijeće realniji podaci o obrazovnoj i profesionalnoj strukturi iskazanih potreba.

4.6. Saradnja poslodavaca i Zavoda

Većina anketiranih poslodavaca je saradivala sa Zavodom za zapošljavanje u 2011. god., većina njih je zadovoljna tom saradnjom i dosta njih nema sugestija i preporuka za uspješniju saradnju i žele da se odlična, korektna i uspješna saradnja nastavi i dalje.

4.7. Preporuke za korišćenje rezultata istraživanja

Rezultati istraživanja »Zaposlenost i zapošljavanje u 2011/2012. godini« kao i iskustva iz realizacije prethodnog projekta , upućuju na potrebu formulisanja preporuka za njihovo korišćenje u ostvarivanju projektovanih namjera.

Načelno, saznanja do kojih se došlo analizom odgovora poslodavaca, uz neophodne komparacije sa pokazateljima iz drugih izvora, mogu se koristiti za različite namjere pod uslovom da se uvažavaju određena ograničenja i rezerve navedene u tekstu. Ovo se istovremeno odnosi kako na namjere operativnog karaktera tako i nastavak istraživanja.

Neposredna primjena prezentiranih rezultata može se odnositi, pored ostalog na:

- Oblikovanje mjera i programa aktivne politike zapošljavanja
- Opredjeljivanje sadržaja programskih aktivnosti na unapređivanju kvaliteta usluga licima i poslodavcima
- Formiranje baze podataka, odnosno dopunu registra poslodavaca
- Izradu planova i programa rada Zavoda i njegovih organizacionih cjelina za 2012. godinu.
- Izradu nacionalnog i regionalnih planova zapošljavanja za 2012.

Dobijeni rezultati mogu se koristiti za nastavak istraživanja kojima bi se cjelovitije obradili pojedini od tretiranih sadržaja ili obuhvatili novi, koje je iniciralo istraživanje, kao što su:

- Identifikacija posebnih znanja i vještina zbog kojih poslodavci pojedina zanimanja tretiraju kao deficitarna
- Sadržaji edukacije poslodavaca , posebno malih i srednjih preduzeća, za planiranje i zadovoljavanje obrazovnih i kadrovske potreba
- Obim i profesionalna struktura zaposlenih prema poslovima koje obavljaju u odnosu na formalne kvalifikacije koje posjeduju
- Uslovi i zahtjevi rada koji opredjeljuju poslodavce u pojedinim djelatnostima za relativno veliko angažovanje radnika nižih stepena stručne sprema
- Viškovi zaposlenih i drugo.

PROLOG –Anketni list 2011-2012

Zavod za zapošljavanje Crne Gore

020/241-746

020/243-398

www.zzzcg.org

e-mail: biropv@t-com.me

Biro rada Pljevlja

052 / 356 - 742

052 / 356 – 743

Kancelarija Žabljak

052 / 360 – 031

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE
EMPLOYMENT AGENCY OF MONTENEGRO

ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE

Biro rada _____

Kancelarija _____

BAROMETAR ZAPOSLENOSTI – UPITNIK POSLODAVACA – 2011/2012

NAPOMENA:

1. Cilj ovog istraživanja je prikupljanje informacija o promjenama na tržištu radne snage u Crnoj Gori.
2. Sve prikupljene informacije su strogo povjerljive i tretiraće se kao takve.
3. Navedene informacije neće obavezivati Vas ni Vaše preduzeće na bilo koji način, samo će unaprijediti našu saradnju.

U P I T N I K

DIO I: OPŠTI PODACI

1. Naziv preduzeća : _____
2. Oblik svojine: _____
3. Datum osnivanja preduzeća: _____
4. Opština: _____ Mjesto: _____
5. Adresa: _____
6. Telefon: _____ Faks: _____ E-mail: _____
7. Kontakt osoba za pitanja zapošljavanja: _____
8. Matični broj: _____ Registracioni broj: _____
9. Vrsta djelatnosti: _____ Šifra djelatnosti: _____
10. Broj zaposlenih : _____

DIO II: ZAPOSŁJAVANJE U 2011. GODINI

11. Navedite broj zaposlenih u svakoj kategoriji zaposlenja u vašem preduzeću

Rb.		Ukupno	Žene
1.	Ugovor o radu na neodređeno vrijeme		
2.	Ugovor o radu na određeno vrijeme zbog:		
	a) obavljanja sezonskih poslova		
	b) povećanja obima posla po drugim osnovama		
	c) zamjene privremeno odsutnog zaposlenog do njegovog povratka		
	d) obavljanja javnih radova		
	e) ostalo		
3.	Probni rad		
4.	Pripravnici		
5.	Rad kod kuće		
	UKUPNO		

12. Navedite obrazovnu strukturu zaposlenih na dan anketiranja

Stepen stručne spreme	Broj zaposlenih
I	
II	
III	
IV	
V	
VI	
VII*	
VII-1	
VII-2	
VIII	
UKUPNO	

*VII stepen je Bachelor, VII1 četvorogodišnje studije, a VII2 magistarske studije

13. Od ukupnog broja zaposlenih u 2011.god, koliko njih je prošlo dodatno obrazovanje i obuku

Broj _____.

13.a Interno obrazovanje i obuka za potrebe radnog mjesta

Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj zaposlenih koji su prošli obuku	Broj dana izdvojenih za obuku

13.b Koji vid obrazovanja ili obuke je sproveden

Vid obrazovanja ili obuke	Broj zaposlenih koji su prošli obuku	Broj dana izdvojenih za obuku
Prekvalifikacija		
Dokvalifikacija		
Specijalizacija		
Studijski programi		
Ukupno		

13.c Za koja posebna znanja i vještine

Šifra posebnog znanja	Naziv posebnog znanja	Broj zaposlenih koji su prošli obuku	Broj dana izdvojenih za obuku

13.d Koliko ste uložili sredstava u 2011. godini, na obuku i usavršavanje zaposlenih

Iznos uložених sredstava u €	% u odnosu na bruto lične dohotke zaposlenih

14. Promjene u zapošljavanju u 2011.god.

Br.	Priliv i odliv radne snage	Ukupno	Žene
1.	Broj novozaposlenih u 2011. godini		
2.	Odliv radne snage u 2011.godini		

14.a Molimo Vas navedite zanimanja novozaposlenih u 2011. god.

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Ukupno	Žene
1.				
2.				
3.				
4.				

15. Da li ste tokom 2011. god. imali slobodnih radnih mjesta koja nijeste mogli da popunite

Da

Ne

Ako je odgovor Da, koliko _____.

15.a Koji su, po Vašem mišljenju, glavni razlozi za nepopunjavanje slobodnih radnih mjesta (možete zaokružiti jedan ili više odgovora)

Br	Razlog
1.	Nedostatak obučene radne snage na tržištu
2.	Nedostatak iskustva raspoložive radne snage
3.	Nedostatak neophodnih ali specifičnih vještina
4.	Nedostatak neophodnih radnika sa više vrsta vještina (multiskills)
5.	Nedostatak radne snage sa neophodnim IT vještinama
6.	Nedostatak radne snage sa znanjem stranih jezika
7.	Privremenost I sezonski karakter zaposlenja
8.	Niska zarada za uslove rada na traženom radnom mjestu
9.	Nešto drugo – navedite _____

15.b Molimo Vas navedite strukturu nepopunjenih radnih mjesta u 2011. god.

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj nepopunjenih radnih mjesta
1.			
2.			
3.			
4.			

16. Da li ste u 2011. god. imali viškova radne snage

Da

Ne

16.a Ako je odgovor DA, molimo navedite strukturu viškova radne snage u 2011. god.

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Višak radnika (broj)
1.			
2.			
3.			
4.			

16.b Navedite glavne razloge koji su uticali na smanjenje broja zaposlenih u 2011.god. (možete zaokružiti jedan ili više odgovora)

Br.	Razlog
1.	Teškoće u poslovanju koje je izazvala globalna ekonomska kriza
2.	Planiran i realizovan program restrukturiranja
3.	Nelojalna konkurencija na tržištu
4.	Nezadovoljavajuća znanja i vještine zaposlenih
5.	Odliv radne snage po osnovu penzionisanja
6.	Otežani uslovi dobijanja kredita od banaka i visoke kamatne stope

DIO III: OČEKIVANO ZAPOSŁJAVANJE U 2012. GODINI

17. Očekivani broj zaposlenih u toku naredne 2012.godine

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Djelatnost zapošljavanja	Broj lica
1.				
2.				

17. a Očekivani broj dodatnog zapošljavanja u toku sezone u 2012. godini

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Djelatnost zapošljavanja	Koji dio godine (kvartal)	Broj mjeseci	Broj zaposlenih lica
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

18. Navedite očekivane promjene u zaposlenosti po zanimanjima u 2012. godini

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Očekivane promjene (broj)	
			Povećanje:	Smanjenje:
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

19. Koja su to nova zanimanja koja će Vam trebati u narednih 5 godina a kojih nema na tržištu rada

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj izvršilaca	Pol
1.				
2.				
3.				

20. Koja su to nova znanja i vještine koje će Vam trebati u narednih 5 godina a nema ih u obrazovnom sistemu Crne Gore

Br.	Šifra zanimanja	Naziv posebnog znanja/vještine	Broj izvršilaca	Pol
1.				
2.				
3.				

21. Da li bi zaposlili lice sa evidencije, ukoliko bi Zavod finansirao njegovu/njenu obuku (obuka za konkretno radno mjesto)

Da

Ne

22. Da li ste zaposlili lica sa invaliditetom u poslednje 2 godine

Da (Ako je odgovor da popunite sljedeću tabelu)

NE

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok (period)
1.					
2.					
3.					

22.a Da li ste upoznati sa subvencioniranjem zapošljavanja lica sa invaliditetom

DA

NE

22.b Da li planirate zaposliti lica sa invaliditetom uz određene subvencije

DA (Ako je odgovor da, popunite sljedeću tabelu)

NE

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok (period)
1.					
2.					
3.					

23. Da li ste zaposlili pripadnika RAE populacije u poslednje 2 godine

DA (Ako je odgovor da popunite sljedeću tabelu)

NE

Br.	Šifra zanimanja	Naziv zanimanja	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok
1.					
2.					
3.					
4.					

23. a Da li planirate zaposliti pripadnika RAE populacije

DA (Ako je odgovor da popunite sljedeću tabelu)

NE

Br.	Šifra zanimanja	Nazv zanimanja	Broj izvršilaca	Pol	Na koji rok
1.					
2.					
3.					
4.					

24. Kako procjenjujete perspektivu vašeg biznisa na srednji rok (u narednih 5 godina)

porast   stagnacija   smanjenje   ne mogu da procijenim

DIO IV: SARADNJA SA ZAVODOM ZA ZAPOSŁJAVANJE

25. Da li ste saradivali sa Zavodom za zapošljavanje na angažovanju neophodne radne snage u 2011. godini

DA

NE (Molimo predjite na pitanje 26.)

25.a Ako da, molimo zaokružite koje ste vidove saradnje do sada imali (mogućnost zaokruživanja više odgovora)

- A. Samo u dijelu prijavljivanja slobodnih radnih mjesta (radi oglašavanja)
- B. Upućivanje kandidata na oglase za posao
- C. Informacije o uslovima i mogućnostima za obezbjedjivanje potrebne radne snage
- D. Učešće u odabiru kandidata za zaposlenje (intervjui sa kandidatima, prezentacija kandidata, psihološka selekcija...)
- E. Učešće u finansiranju zapošljavanja pripravnika
- F. Učešće u izradi i sprovođenju programa osposobljavanja za zapošljavanje (stručno osposobljavanje, dokvalifikacija, prekvalifikacija, usavršavanje)
- G. Finansijska podrška za otvaranje novih radnih mjesta
- H. Ostalo (molimo navedite)_____

26. Molimo navedite koje vrste usluga očekujete od Zavoda za zapošljavanje u zadovoljavanju vaših potreba za radnom snagom:

---

27. Sugestije i preporuke za uspješniju saradnju sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore:

_____
Ime i prezime osobe
koja je popunila upitnik

Pečat

_____
Potpis ovlaštene osobe -
poslodavca

U _____ dana _____ 2011.

HVALA VAM ZA VAŠE VRIJEME I SARADNJU!